

הכנסת

הכנסת העשרים וחמש
מושב ראשון

פרוטוקול מס' 19
מישיבת הוועדה למיזמים ציבוריים
יום שלישי, א' בתמוז התשפ"ג (20 ביוני 2023), שעה 13:15

סדר היום:

הצעת חוק לתיקון פקודת האגודות השיתופיות (מס' 12) (הרחבת תחולה לעניין ועדות קבלה ביישובים קהילתיים), התשפ"ב–2022

נכחו:

חברי הוועדה:

אוהד טל – היו"ר
דן אילוז
אברהם בצלאל
אלון שוסטר

חברי הכנסת:

אביחי בוארון
מתן כהנא
יוסף עטאונה
יצחק קרויזר
מטי צרפתי הרכבי
אריאל קלנר
אלעזר שטרן

מוזמנים:

שר הכלכלה והתעשייה ניר ברקת
שר הנגב והגליל והחוסן הלאומי יצחק שמעון וסרלאון
שר התפוצות והמאבק באנטישמיות עמיחי שיקלי
חן בן אליעזר - יועמ"ש מחלקת איו"ש, משרד הביטחון
רפי רוזנשטיין - רס"ן, רמ"ד ענף תשתיות וכלכלה, יועמ"ש איו"ש, משרד הביטחון
מאיר גוזלן - סני"צ, ק' אח"מ מג"ב משטרת ישראל, המשרד לביטחון לאומי
נועה מושיף - עו"ד, ייעוץ וחקיקה, משרד המשפטים
אילנית ניר לוי - מנהלת תחום תעסוקה וקהילה, משרד החקלאות ופיתוח הכפר
אריאל צבי - עו"ד, סגן יועמ"ש רשות מקרקעי ישראל
חווה וינגוט - עו"ד, היועצת המשפטית, משרד ההתיישבות והמשימות הלאומיות
אילן שדה - ראש מועצה איזורית מנשה
אלון ביטון - ראש תחום ביטחון, מרכז השלטון האזורי בישראל
אופיר צימרינג - מנהל חטיבת חברה וקהילה, החטיבה להתיישבות
גיל גן מור - עו"ד, מנהל היחידות לזכויות אזרחיות וחברתיות, האגודה לזכויות האזרח בישראל
ד"ר ענת רוט - מנכ"ל פורום שילה
אהרן גרבר - סגן ראש המחלקה המשפטית, פורום קהלת
ד"ר עמיר פוקס - חוקר בכיר, המכון הישראלי לדמוקרטיה
אליהו גרוס - חבר ועד עמותת מורשת הבעש"ט

- זהר דביר - ניצב בדימוס, סמפכ"ל לשעבר, פורום לביטחון הגליל
איל בן ראובן - אלוף במיל', יו"ר הפורום לביטחון הגליל

ייעוץ משפטי:

גור בליי
ניצן רוזנברג

מנהל הוועדה:

יונתן בן-הרוש

רישום פרלמנטרי:

חבר תרגומים ; מיטל פורמוזה

רשימת הנוכחים על תואריהם מבוססת על המידע שהוזן במערכת המוזמנים הממוחשבת. ייתכנו אי-דיוקים והשמטות

הצעת חוק לתיקון פקודת האגודות השיתופיות (מס' 12) (הרחבת תחולה לעניין ועדות קבלה ביישובים קהילתיים), התשפ"ב-2022, פ/1862/24/כ/934

היו"ר אוהד טל:

צהריים טובים לכולם. אנחנו מתחילים ישיבה שנייה בדיון שלנו על חוק ועדות הקבלה, חוק לתיקון פקודת האגודות השיתופיות (הרחבת תחולה לעניין ועדות קבלה ביישובים קהילתיים), התשפ"ב-2022.

יש לנו רשימה ארוכה מאוד של דוברים היום. נציגים גם של כוחות ביטחון שונים, גם של ארגוני חברה אזרחית וגם מציגים מוניציפליים ותנועות מיישבות. אנחנו נשתדל, כפי שעשינו בפעם הקודמת. אני רק אומר, אנחנו נשתדל לתת לכולם זכות דיבור. אני מבקש, כיוון שרשימת הדוברים ארוכה מאוד והזמן קצר, אני מבקש מכולם לנסות להתכנס למקסימום שלוש דקות. לחדד את הטיעונים ולהציג את הדברים באופן מסודר.

מזכיר לכם את אופן ההתנהלות אצלי בוועדה: גם כשהאמוציות עולות וגם כשיש לכל אחד דברים שבנפשו, אני מבקש לשמור על תרבות הדיון. לכבד אחד את השני, לא לקטוע אחד את השני. כל אחד יקבל את זכות הדיבור ואת זכות התגובה במידת הצורך. אבל אנא, לכבד את אופן הדיון.

מכבד אותנו כאן כנוכחותו השר עמיחי שיקלי. אנחנו ניתן לך לפתוח, אדוני. בבקשה.

השר לשוויון חברתי עמיחי שיקלי:

כבוד יושב הראש, תודה רבה על קיום הדיון הזה. דיון חשוב ביותר. אני עוסק בנושא הזה, עסקתי בזה כבר כחבר כנסת. הרבה מאוד סיורים בשטח, ולמידה עם גורמי המקצוע. אנחנו נמצאים היום בגליל המרכזי במשבר חסר תקדים מבחינת ההתיישבות היהודית. מועצות אזוריות עמק יזרעאל, גליל תחתון, מועצה אזורית משגב. עשרות גנים שנסגרים ובעצם אנחנו מאבדים אוכלוסייה. החוק הזה הוא חוק חיוני בייחוד ליישובים הגדולים שבעצם הגיעו למיצוי המכסה שלהם של עד קו ה-400. אחד הבולטים שבהם זה הושעיה. יש פה נראה לי משהו מהושעיה. שבעצם יש לנו בהושעיה גידול ריאלי שלילי, קיטון באוכלוסייה. והדבר הזה נובע פשוט כי יש חשש לצאת למכרזים בלי שיש יכולת לוודא שהאנשים שנקלטים אל היישוב הם אנשים שיש להם אוריינטציה שמתאימה לאופי של היישוב ביישובי משגב. קוראים לזה הזדהות עם ערכי מגילת העצמאות וכו'.

עכשיו, הדבר הזה הוא דבר קריטי. בלי הדבר הזה יישובים כמו הושעיה, יישובים כמו מורשת, יישובים כמו שמשית ואחרים - לא יוכלו להתפתח, לא יוכלו לצמות. ולכן הדבר הזה הוא נמצא ברמת חשיבות אדירה. ואני חושב שהחוק הזה צריך להיות לו פה קונצנזוס של כל מפלגה שמגדירה את עצמה כמפלגה ציונית.

היו"ר אוהד טל:

תודה רבה לך אדוני השר. מכבד אותנו בנוכחותו גם השר וסרלאוף, שר האנרגיה והגליל. בבקשה אדוני.

שר הנגב, הגליל והחוסן הלאומי יצחק שמעון וסרלאוף:

שלום. תודה רבה אדוני יושב ראש הוועדה וחברי שיקלי, שעוד מעט יש לנו גם ועדה משותפת שאנחנו נגיע גם לשם.

אחד מהביקורים, מהסיורים הראשונים שעשיתי, כמדומני עוד לפני שהייתי שר. תקן אותי השר שיקלי, זה היה איתך. במועצה אזורית משגב. הגענו לשם ואז הגישו לנו ארוחת צהריים ואמרו תוך כדי אנחנו ניתן מצגת. אתה זוכר? תוך כדי מצגת נתאר לכם את האתגרים שלנו. והתחילו את המצגת והראו לי את ההגירה השלילית, איך צעירים עוזבים את המקומות הללו. בגלל שאין מגרשים לשיווקים והיישובים לא גדלים. אין להם שום תמריצים לשום דבר שמעודד אותם לגדול. אמרתי להם, אחרי שהציגו לי את התחזיות הקודרות הללו.

קריאה:

אין מגרשים לשיווק?

שר הנגב, הגליל והחוסן הלאומי יצחק שמעון וסרלאוף:

הם לא, אני מדבר על כמה דברים. אין מגרשים לשיווקים, אין התרחבות של היישוב הכפרי. חונקים את ההתיישבות הכפרית. וזה גם מתבטא בלוח שתיים וגם כמובן בוועדות קבלה. שישובים שהגיעו לעד 400 משפחות לא יכולים כבר לגדול. ואת הדבר הזה אנחנו רוצים לתקן. א', כדי לייצר הגירה חיובית וזה חלק מאוד תמריצים ודברים נוספים שאנחנו נותנים שקשורים לצמצום פערים חברתיים. וסוגיית ועדות הקבלה שתגיע לפתחנו כבר אנחנו מתקנים מ-400 ל-700 ול-1,000 לתיקון החקירה של חבר הכנסת קרויזר.

אני רוצה להודות לכל השותפים בדבר, מאחורי הקלעים ולפני הקלעים. אני חושב שזה תיקון עוול ואנחנו מקווים שבהמשך אנחנו גם נעשה תיקון ללוח שתיים. אני מקווה שנבטל את לוח שתיים. אבל לפחות אני יודע שיש עבודת מטה על זה ואנחנו על הדבר הזה. זו תהיה בשורה לכל ההתיישבות הכפרית. ואני מברך את כל החברים ואת השותפים לעניין החשוב הזה. אני מקווה שנחזיר את המצב כפי שאנחנו רוצים לראות אותו, של הגירה חיובית. של הבאת צעירים, של אוכלוסייה צעירה שבסופו של דבר היא תחזק את החוסן החברתי של מדינת ישראל. תודה רבה.

השר לשוויון חברתי עמיחי שיקלי:

רק משפט אחד. צריך להכיר שבישובים הערביים יש מה שנקרא נוהל של בני מקום. זאת אומרת ישוב עד 30,000 תושבים הוא פטור ממכרז. זאת אומרת, הוא יכול לא לתת לאחרים להיכנס, רק לבני מקום. ואצל היהודים זה עוצר ב-400. זאת אומרת, יש היום מצב של אפליה, לא רק בנושא הזה, יש עוד הרבה, אבל לא נגזול עוד זמן. כנגד יהודים, גם בנושא הזה של בני מקום. זה חשוב להבין.

יוסף עטאונה (חד"ש-תע"ל):

לא, אבל גם לערבים יש את גם את היכולת והבקשה גם לישובים קהילתיים וכפריים גם בצפון. כאילו, הריכוז שאתה מדבר עליו על 30,000 זה ברירת המחדל של הריכוז, של התפיסה לרכז אותם. מקסימום ערבים על מינימום קרקע.

היו"ר אוהד טל:

טוב. יוסף, אתה תקבל זכות דיבור. אבל בוא, אנחנו נעשה את זה, כמו שאמרתי, בסדר.

יוסף עטאונה (חד"ש-תע"ל):

לא, אבל אתם מתקנים עוול, כבוד השר מדבר על תיקון עוול. לא מתקנים עוול בעוול.

היו"ר אוהד טל:

טוב, בסדר. תקבל זמן דיבור. כן? אני לא שומע.

אברהם בצלאל (ש"ס):

שלא יחזרו על מה שהיה בוועדה הקודמת. דברים שנאמרים פה, זה כבר טחנו את זה בוועדה הקודמת.

היו"ר אוהד טל:

בסדר גמור. טוב חברים, אדוני היועץ המשפטי, ברשותך אני אבקש שתציג א' את הסקירה על ההיסטוריה של החוק. גם את הנקודות שהצגת בפורומים האחרים ואנחנו נתקדם משם.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

כבוד חבר הכנסת שוסטר שואל מתי כבוד חבר הכנסת שוסטר ידבר.

היו"ר אוהד טל:

תאמין לי שאני דווקא עם חבר הכנסת שוסטר יודע לעבוד מצוין. לא יודע, לא זכור לי שהוא היה צריך פרקליט עד היום. חבר הכנסת שוסטר, עד היום הסתדרנו מצוין.

אלון שוסטר (המחנה הממלכתי):

שטרן רוצה להיות בין המוזמנים המכובדים, שמכבדים.

היו"ר אוהד טל:

אה, מכבד אותנו בנוכחותו חבר הכנסת אלון שוסטר. חבר קבוע בוועדה. שברוך השם מכבד אותנו בנוכחותו פעמים רבות. והוא חבר רציני מאוד בוועדה, ואנחנו מודים לו על חברותו הרצינית בוועדה.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

לאן הלך כבוד השר?

היו"ר אוהד טל:

כבוד השר הלך לכבד בנוכחותו במקומות נוספים.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

טוב, אז אני מבקש ברשות יושב הראש.

היו"ר אוהד טל:

אתה ממחר? כי אני הייתי רוצה שגור עכשיו ידבר. אבל אם אתה ממחר אני מוכן.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

אני אגיד ככה: אני רוצה שגם גור ישמע אותי לפני שהוא מדבר. בסדר?

היו"ר אוהד טל:

בסדר גמור. רק אני אומר, חברי, חברי הכנסת, אנא תשתדלו לא יותר משלוש דקות כל אחד בשלב הזה.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

כיוון שעסקו בי כאן, בתור אלה שמזדקנים. בתור אלה שבאו לגליל לפני 40 שנה בתור ייחוד הגליל. ואומר בתור ייחוד הגליל, אני מבין את הרגישות לביטוי. אני באתי גם בגלל ייחוד הגליל.

אני חושב שהציטוטים והאמירות והתובנות שכבר הספקתי לשמוע כאן, הן צריכות לעמוד במבחן ההיגיון. לפני שבמבחנים של ערכים אחרים שלנו. אני חושב שבאמת סוגיית בני המקום, אני אגיד ככה, צריך לפתור אותה. אני הייתי בעד לעלות את בני המקום, אם זאת הבעיה. אני רוצה להגיד משהו, כשאנחנו הגענו לגליל ידענו שהושעיה מתוכננת ל-200 משפחות ובכל אופן תוכנית המצפים תעשה את שלה.

אני רוצה להגיד עוד דבר, שאם תשאלו את ראש עיריית נוף הגליל או את ראש עיריית כרמיאל, אני חושב שהדברים האלה הם די פוגעים. פגעו כמעט מהרגע הראשון. אני אהיה קצר. אני חושב שהעניין הזה של הגדרה של קהילה, אני לא מכיר 500 תושבים בהושעיה, יש 500 דרך אגב, היא לא מצטמצמת. זה נכון שמצטמצמים גני ילדים, אבל היא בעיקר מצטמצמת בגלל שמחכים המון שנים לוועדה הזאת. כבר יכלו מזמן לבנות, אלא אם כן היה חשש שמא יבוא גם מישהו לא ערבי דווקא. אולי פחות דתי, אולי מסוציו-אקונומי אחר. כל מיני סוגיות שוועדות קבלה עלולות ליפול לתוכן. ואני בעד להגדיל.

אני חושב, דרך אגב, שהפתרונות לעניין הזה, אם אמר השר שיקלי בערכי מגילת העצמאות, אז בוא נלך על ערכי מגילת העצמאות. נגיד מי ששירת בצה"ל או מי ששירתה בשירות לאומי. בסדר? לצורך העניין, במקומות האלה. אני מקבל את זה, דרך אגב. גם זה אני לא יודע למה עצרתם ב-1,000. למה לא 2,000, 5,000? למה שבנוף הגליל אני קונה בית ויכול להיות שיהיה לי שכן שלא שירת בצה"ל ובהושעיה או במשגב אז יכולים לא להיות שכנים שלא שירתו בצה"ל. מה אנחנו עושים לשכנים שלנו בנוף הגליל ובכרמיאל, כמה אנחנו באמת מתנשאים עליהם. ומה זה עושה לעתיד ההתיישבות כאן.

אני חושב שהכנסה, הגנבה של כאן, של יהודה ושומרון, היא נגד הנגב והגליל. לכו תסתכלו על הנגב. אני יש לי תעודות פטור על הנגב והגליל. יש לי ילדים במצפים בגליל ויש לי גם בנגב. בין הבדואים. אז אף אחד לא צריך להטיל חשש וספק. כשאתה מכניס פה ועדות קבלה ביהודה ושומרון, בגלל זה אם הם חושבים שנסיגה מגוש קטיף הייתה אסון, בגוש קטיף הצלחנו להביא מדינת ישראל, הציונות הדתית, כל מי שאתה רוצה, ב-20 שנה, פחות מיישוב אחד ביהודה ושומרון.

היו"ר אוהד טל:

רק תתכנס לסיום אדוני.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

למה? זה יותר רחוק מכפר סבא. עכשיו, כשאתה מכניס לכאן לחוק הזה, ואני בעד לפתור את הסוגיה של הגדלת היישובים עם בני מקום. ואם אתם רוצים, יוצאי צבא. כשאתה מכניס לכאן את יהודה ושומרון אתה מנוון את הגליל ואת הנגב. וגם את היישובים בגליל. ולכן אני חושב שההגדרה הזאת, האמירה פה היא קצת פופוליסטית. היא לא תעזור, היא תעזור ליישובים אולי, אבל לא לנגב ולגליל. והכנסה של יהודה ושומרון לכאן תפגע גם בנגב וגם בגליל. תודה.

היו"ר אוהד טל:

טוב. אגב, אתה עובר לכרמיאל לפי מה שאתה אמרת עכשיו? אתה עוזב את הושיעה ועובר לכרמיאל?

אלעזר שטרן (יש עתיד):

אני לא הבנתי.

היו"ר אוהד טל:

אמרת שאתה דואג שהחוק הזה יפגע בכרמיאל. אז אני שואל אם אתה עובר לכרמיאל.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

אני לא הבנתי. כשאתה דואג לילדים עם צרכים מיוחדים אתה עובר להיות עם צרכים מיוחדים?

היו"ר אוהד טל:

לא, אני שואל, אני שואל. הבעת דאגה כל כך מנהמת ליבך. אני מנסה להבין איפה זה פוגש אותך.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

אני יש לי תעודות ציונות יותר ממך. אם אתה רוצה להשוות.

היו"ר אוהד טל:

לא, לא באתי להתחרות. אני שואל שאלה.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

אז אני שאלתי אותך. אתה עובר?

היו"ר אוהד טל:

אבל אני לא דיברתי מנהמת ליבי על העניין הזה.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

אנחנו פה בכנסת - - -

היו"ר אוהד טל:

טוב, בסדר.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

לא. אתה חבר כנסת צעיר, תלמד.

היו"ר אוהד טל:

ואתה חבר כנסת ותיק, כל הכבוד.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

אנחנו פה בכנסת, לכן אני רוצה להסביר לך משהו.

היו"ר אוהד טל:

כן, או, תסביר לי אדוני.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

אנחנו פה בכנסת דואגים גם לדברים שאנחנו לא בדיוק חלק מהם.

היו"ר אוהד טל:

אה, הבנתי. טוב.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

הבנת?

היו"ר אוהד טל:

הבנתי.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

אני חושב שהשאלה שלך חצופה, תדע.

היו"ר אוהד טל:

אני מודה לך על דאגתך.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

אני חושב שהשאלה שלך חצופה.

היו"ר אוהד טל:

יופי. אני מודה לך על המחמאות. לוקח אותן לתשומת ליבי ומתרגש מהן לעומק.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

בדיוק. אתה תלמד.

היו"ר אוהד טל:

בסדר גמור. טוב, תודה רבה לחבר הכנסת שטרן. אתם רוצים לדבר?

אברהם בצלאל (ש"ס):

אני האמת היא שכבר דיברתי בוועדה הקודמת. החוק הזה הוא חשוב מאוד, מאין כמוהו. כמו שאמר קודם השר וסרלאוף, אני גם הייתי בסיור.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

חבר הכנסת שטרן, אתה מפריע לדיון.

אברהם בצלאל (ש"ס):

עם חבר הכנסת אלון שוסטר. וכשאתה רואה את הישובים האלה ואת המקומות האלה ואיך שהם תקועים ולא גדלים ולא מתרחבים, הדבר הזה חשוב מאוד. ואני מקווה שניישם אותו כמה שיותר מהר.

אמרת שלוש דקות.

היו"ר אוהד טל:

בבקשה, אני לא אעצור אותך, חבר הכנסת בצלאל.

אברהם בצלאל (ש"ס):

זה עוד שתי דקות.

היו"ר אוהד טל:

למרות שאני צעיר וחצוף, אני לא אעצור אותך.

אברהם בצלאל (ש"ס):

אני לא אמרתי חצוף.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

לא, אני אמרתי לו.

אברהם בצלאל (ש"ס):

אתה צעיר וזה בסדר, ואולי גם צעיר ויפה. וזה בסדר גמור.

היו"ר אוהד טל:

אוקיי, תודה. סוף סוף מחמאות כמו שצריך. על מה שילמתי?

אברהם בצלאל (ש"ס):

יש גם אנשים צעירים, אני שמח שיש רוח צעירה בכנסת. וגם לומדים.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

אני אמרתי, נכון, בדיוק, לומדים. שהוא ילמד.

דן אילוז (הליכוד):

בעיקר טוב שיש עוד מקום שחושבים שאנחנו צעירים. בחוץ לא חושבים שאנחנו צעירים.

אברהם בצלאל (ש"ס):

למרות שאנחנו בשני צידי הבית, אבל לא כל שאלה ששואל חבר כנסת או יושב ראש ועדה זה בשביל להתנגח.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

אז מה השאלה הזאת? תסביר לי מה השאלה הזאת.

היו"ר אוהד טל:

טוב, טוב, אלעזר שטרן, תודה רבה. סיימת את רשות הדיבור שלך.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

הוא פנה אליי, מה אתה רוצה?

היו"ר אוהד טל:

בסדר, אתה לא ברשות דיבור עכשיו.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

בסדר, אבל הוא פנה אליי.

אברהם בצלאל (ש"ס):

אני כן חוזר למה שכתוב ליד יושב הראש. לפניו כתוב "דברי חכמים בנחת נשמעים". הוועדה הזאת מתנהלת, ויאמר לשבחו של יושב הראש, בנחת. ואני חושב שבנחת אפשר להגיד הרבה הרבה דברים טובים. אז בואו נשאיר את האווירה בצורה נמוכה. אני רוצה את הדקה וחצי.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

לא, אולי הוא רוצה להתנצל יושב הראש על השאלה.

היו"ר אוהד טל:

טוב, אלעזר, מספיק. הבהרת את הנקודה. את האייטם שלך קיבלת, הלאה.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

אנחנו לא בגיל של אייטמים.

היו"ר אוהד טל:

אה, אתה לא בגיל של אייטמים.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

לא.

היו"ר אוהד טל:

זו פעם שלישית שאתה מדבר על עצמך כזקן, חבל.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

עובדה שלא.

היו"ר אוהד טל:

אה, מעולה. טוב, תודה.

אברהם בצלאל (ש"ס):

אני אגיד את הדקה שיש לי. באמת, יש פה איזה אנשים טובים שהגיעו ממעלה עמוס. אשמח שאדוני יושב הראש ייתן להם דקה לדבר. אני אומר, החוק הזה מאוד מאוד חשוב. יכול להיות שהוא צריך עוד, טיפה יותר, צריך, זה אנחנו יודעים בוועדה, לכמת אותו יותר. להבין אותו יותר. לחדד אותו יותר. ואשמח מאוד שהם יקבלו את רשות הדיבור בזמן שנותר.

היו"ר אוהד טל:

אנחנו ככל שנצליח, אנחנו לקחנו את זה לתשומת ליבנו, נשתדל.

אברהם בצלאל (ש"ס):

בזמן שנותר לי אני אומר, תודה.

היו"ר אוהד טל:

בסדר גמור. חברי כנסת נוספים שרוצים לדבר בשלב הזה? אחר כך. מתן?

מתן כהנא (המחנה הממלכתי):

אני אחכה לאחר כך.

היו"ר אוהד טל:

אחר כך. טוב, אז אדוני היועץ המשפטי, בבקשה.

גור בליי:

טוב, תודה. צהריים טובים. אני אשתדל לקצר. אני רוצה קצת לתת את הרקע הכללי לחקיקה הזאת. גם קצת פרטים על החקיקה הקודמת. וגם איזה שאלות משמעותיות עלולות בהקשר הזה.

אז באמת, כל הנושא של הקריטריונים להקצאת מקרקעין היא שאלה ארוכת שנים. במשך עשרות שנים מתחבטים בשאלה הזאת, בגלל הרגישות. קרקע זה משאב במחסור. זה משהו שצריך לנסות, בגדול, השאיפה היא לחלק אותו בצורה כמה שיותר פתוחה ושוויונית לציבור. ובשנים הראשונות, בעשורים הראשונים לקום המדינה, כשדובר בישובים בפריפריה או בכלל בישובים שבהם הוקמו קיבוצים בנוסח הישן, מושבים וכן הלאה, שבהם קיימו איזה שהוא שיתוף בנכסים, שיתוף בקרקעות - בסיטואציה הזאת אז באמת היה דגש יותר לאוטונומיה שלהם מי ייכנס לאותו ישוב כחלק מאותה תחושה של שיתוף.

בהדרגה חל שינוי בדברים האלה והתחילו להקים ישובים קהילתיים או הרחבות קהילתיות של קיבוצים או מושבים, שבהם אין את אותו אלמנט של שיתוף בנכסים. אבל יש איזה שהם ערכים של

קהילתיות הרבה פעמים, שליוו הרבה מהישובים האלה. חלק מהדברים האלה גם אגב ההקמה של הישובים האלה הגיעו גם לפסיקה. יש את בג"ץ קעדאן הידוע בהקשר הזה, שבו בית המשפט קבע שאי אפשר לעשות הפרדה בהקצאת מקרקעין על בסיס דת או לאום. שההפרדה על בסיס דת או לאום היא פסולה. עם זאת, גם הייתה פסיקה שאמרה שקבוצות מיעוט יכולות להקים ישובים שמתוך הרצון להגן על התרבות שלהם או להגן עליהם במצבים מסוימים נדירים יכולים להתכנס בישובים שיש בהם יתרון לאותה קבוצת מיעוט. היה פסק דין על החייאת הרובע היהודי בירושלים. היה פסק דין על הבדואים. היה פסק דין על הציבור החרדי בזמנו בהקמה של אלעד. ששם אותו עיקרון, יש סטייה מהעיקרון הזה כשזה קבוצת מיעוט שרוצה להגן בעצם על הזהות שלה.

על רקע הדבר הזה גם היו שורה של החלטות של רמ"י, של רשות מקרקעי ישראל, לאורך השנים. וחלקם גם נתקפו בבג"ץ. אני מדבר על ראשית שנות האלפיים. ואז בעצם זה הוביל לתיקון הזה. התיקון הזה, תיקון 8, שבאים לתקן אותו. מה שקוראים תיקון ועדות קבלה, תיקון 8 לפקודת האגודות השיתופיות. התיקון הזה, תיקון 8, בעצם ניסה ליצור איזה שהוא איזון, בהמשך גם לשאלתו של חבר הכנסת בוארון, לעשות איזה שהוא איזון בין הפן של הקהילתיות לפן של הכבוד והשוויון לכל אדם שרוצה להיכנס לישוב. יש פה הדגשה מצד אחד הכרה בחשיבות של הערך של הקהילתיות, של התכלית הזאת של קהילתיות. אבל, תכף אני אדבר איך, בצורה מאוזנת עם ההיבטים של השוויון. לא בצורה פתוחה באופן נרחב. כשהתפיסה הבסיסית שעמדה ביסוד אותו תיקון לפני כעשור, יותר מעשור, זה שבמיוחד בפריפריה רמת התלות, זה גם עלה בדיון הקודם בוועדה, רמת התלות ההדדית היא גבוהה יותר בין אנשים. יותר תלויים באנשים באותו ישוב. זה לא כמו מי שגר בגוש דן או בירושלים, אתה יכול הרבה יותר אנשים. אני בתור ירושלמי יש לנו גם קבוצת ווטסאפ של השכונה, אבל אני יכול ללכת גם לשכונה אחרת. אז בפריפריה יש רמת תלות יותר גבוהה והערך של הקהילתיות יותר גבוה.

לכן האיזון הזה בין הנושא של הקהילתיות לנושא של השוויון הושג על ידי זה שקבעו מנגנון מאוד עדין שאומר שישובים שנמצאים בנגב או בגליל, שהם ישובים קהילתיים, כפריים או אגודות שיתופיות להתיישבות קהילתית שמספר בתי האב, נאמר שם משפחות, אינו עולה על 400 ושהם כפופים לאיזה שהיא תוכנית מתאר - יכולים לעשות ועדת קבלה. אני לא אכנס עכשיו לפירוט מסוים של מי יושב בוועדת הקבלה. באותו חוק נקבע אבל ש-א', ועדת הקבלה לא יכולה להפלות על רקע שורה של עילות, מה שנקרא חשודות: גזע, דת, מין, מוגבלות, מעמד אישי, גיל וכו'. ויש לה רק רשימה מסוימת של עילות שהיא יכולה על בסיסם לא לקבל מישהו. אני לא אפרט את כל העילות, אבל העילות החשובות זה קודם כל עילה שאומרת שמרכז החיים שלו זה בישוב הקהילתי, קודם כל. מתוך אותה תפיסה שזה לא דירה, זה לא השקעת נדל"ן, אלא זה משהו שהוא צריך להיות חלק מאותה קהילה. דבר שני, עילה נוספת לא לקבל מישהו זה שהמועמד לא מתאים לחיי חברה בקהילה. ויש על זה חוות דעת מקצועית שאומרת שהוא לא מתאים לחיי חברה בקהילה. תסלחו לי על הביטוי, אבל אני, מה שבצבא קראו לזה 'סוציומט' נגיד לצורך העניין. אבל תסלחו לי על הביטוי הלא פרלמנטרי. אחר כך יש עילה של חוסר התאמה של המועמד למרקם החברתי התרבותי שעלול לפגוע בו.

היו"ר אוהד טל:

אדוני היועץ המשפטי, הלוואי שכל ההיבטים הלא פרלמנטריים בכנסת היו ברמה הזאת.

גור בליי:

לא, בסדר. אני צריך להיזהר יותר. לח"כים מותר.

ודבר נוסף זה אם המאפיינים קבועים בתקנון.

אביחי בוארון (הליכוד):

המאפיין האחרון שאמרת, הוא המאפיין שאלו מתכוונים?

גור בליי:

לא, כל אחד חי בפני עצמו. יש מרכז, יש גם שהוא יש לו יכולת כלכלית וכן הלאה. אבל עיקר הדגש הושם, תכף נדבר על זה גם בבג"ץ וגם בעתירות, על אינו מתאים לחיי חברה ועל ההתאמה למרקם החברתי תרבותי - שזה היה זה שאני חושב זכה להכי הרבה ביקורת.

ועילה נוספת זה שאותו מועמד לא מתאים למאפיין שקבוע בתקנון של הישוב. אוקיי? זאת אומרת, פה משהו שאתה קובע ממש בתקנון והוא לא מתאים לאותו מאפיין. עכשיו, הייתה ועדת קבלה

שיש בה משקל מאוד משמעותי לישוב לפי החוק ואיזה שהיא ועדת השגות שאפשר לערער עליה. זה המבנה הבסיסי שעמד בחוק. גם מבחינת הרציונל, באיזון בין קהילתיות לבין שוויון. דרך זה שיש איסור אפליה. יש רשימה סגורה של עילות ויש איזה שהוא פיקוח חיצוני של ועדת ההשגות.

החוק הזה נתקף בבג"ץ. אני, אגב, בכובעי הקודם, הגנתי על החוק בבג"ץ, כי בכובע הקודם הייתי מייצג הכנסת בערכאות. אז אני טענתי להגנתו של החוק לפני העתירות אז בכובע הקודם שלי. כך שיש לי היכרות אינטימית איתו אז מי שמכין תיק לבג"ץ מכיר אותו היטב. ובסופו של דבר מה נטען באותן עתירות בעצם? וזה ליווה את הטענות גם בזמן הליכי החקיקה. דיברו בעצם שהוועדות קבלה יכולות ליצור אפליה, דיברו בשלושה מובנים עיקריים:

1. אפליה כלפי קבוצות החשודות. כלפי ערבים, כלפי מזרחים, כלפי להט"ב, כלפי משפחות חד הוריות וכן הלאה. אז פה היה איסור אמנם מפורש, אבל העותרים אמרו האיסור מפורש, אבל בפועל זה מה שיעשו. זו הייתה טענה אחת.

2. מה שכונה גם אני חושב בפסק הדין "אפליה סתם". זאת אומרת לא בגלל שהוא נראה כך או אחרת. אלא סתם, הוועדה קבעה, הוא לא מצא חן בעיניהם. הוא לא בא להם בטוב. כן?

3. מול ישובים אחרים. זאת אומרת, הטענה הייתה אולי כל אחד היה רוצה לבחור את השכן שלו. אני מניח שאם אני הייתי בוחר את השכן שלי בירושלים הייתי, היה לי מאוד נחמד להגיד שזה יהיה עם ילדים בגילאים של הילדים שלי ותהיה להם שפה משותפת. זאת אומרת, גם האפליה מול אנשים אחרים שלא יכולים לבחור את שכניהם.

בסופו של דבר בית המשפט דחה את העתירה, אבל ברוב דחוק. ברוב של חמישה מול ארבעה. כשחמשת השופטים שדוחים את העתירה בעצם דחו אותה בעיקר על מה שנקרא עילת הבשלות. זאת אומרת, אומרים אנחנו לא נכנסים לגוף העניין. אין בפנינו נתונים כרגע להגיד שיש פה פגיעה בשוויון. בין היתר כי יש את האיסור על אפליה, אז אין סיבה להניח שיפלו. ולכן אנחנו לא מתערבים. ארבעת השופטים במיעוט היו, נחלקו בדעות שלהם, אבל כן הדגישו את החשש מפגיעה בשוויון במובנים שאמרת. וגם אחת משופטות הרוב, השופטת חיות שדחתה את העתירה, הביעה חשש ש-400 זה כבר הרבה מבחינת גודל של קהילה. זאת אומרת, הדבר הזה עבר, אם אני מסתכל על זה באופן אובייקטיבי מבחון, עבר בדוחק את אותו פסק דין.

עד כאן היינו במצב הזה, באותו פסק דין. בעשור האחרון היו ועדות קבלה בשורה של ישובים. הוצג בשבוע שעבר נתון שלפיו ועדות הקבלה מקבלות אחוז מאוד גדול מהאנשים, 97.5% מהאנשים לפי הנתון שנמסר. שזה לכאורה אומר שהחשש מאפליה פוחת בהיבט הזה. מצד שני, כן אנחנו נתקלנו בחומר בעובדה, גם בפרוטוקולים של ועדת השגות וגם ראינו בפסקי דין, שיש לפעמים וזה אני חושב שצריך לשמוע, הוועדה צריכה לשמוע, מנגנונים מוקדמים לוועדות הקבלה. וזאת אחת השאלות שאני חושב, אנחנו תכף נדבר עליה, שהוועדה צריכה לתת עליה את דעתה. זאת אומרת, אם יש ועדת היכרות לא רשמית שהישוב עושה ורק מי שעובר את ועדת ההיכרות הלא רשמית עובר לוועדת הקבלה, אז לא פלא שהאחוז מאוד גבוה. זאת אומרת, מי שמלכתחילה נראה להם שולחים אותו. הייתי מאוד מתפלא אם אז האחוז היה נמוך. אז זו שאלה שצריך לבדוק אותה, לשאול אותה. לראות אם אפשר לתת לה מענה, עד כמה היא בעיה שקיימת. זה נקודה אחת.

גם כמובן יכול להיות סיטואציה שאנשים, גם צריך לקחת בחשבון, פוחדים לבוא בפני ועדת הקבלה. זה איזה שהוא גורם מרתיע. זה אי אפשר להתעלם מההיבט הזה. שאם אני אומר הישוב הזה לא יקבלו אותי בגלל שאיך שאני, איך שאני נראה, עם איזה קבוצה שאני נמנה - אז יכול להיות שהאחוז הוא מייצג משהו, אבל הוא לא מייצג את התמונה במלואה.

התיקון המוצע מבקש, ואני אשתדל באמת לקצר, כי הבטחתי ליו"ר, אבל אתם יודעים, עורכי דין אוהבים לדבר הרבה.

היו"ר אוהד טל:

הבטחת, אבל לא הבטחת לקיים.

גור בלי:

הבטחתי, אבל לא הבטחתי לקיים. לא, אני אמרתי לך שקשה לי להאריך.

היו"ר אוהד טל:

הכל בסדר.

דן אילוז (הליכוד):

זה תחרות בין עורכי דין לפוליטיקאים מי מדבר יותר.

גור בליי:

אז התיקון בעצם מבקש לעשות שלושה דברים עיקריים:

1. הוא מבקש להגדיל את מספר המשפחות מ-400 ל-700 או ל-1,000 תלוי בגרסה.

2. להרחיב את האזורים.

3. להמיר את המושג "בתי אב" במושג "מגרשים".

ופה בעצם, השאלות שאנחנו מציבים בפני הוועדה שהיא צריכה לשקול אותם הם כמה שאלות. ויש לנו גם רעיונות לכיוונים לפתרונות. אבל אני אגיד את זה רק ברמה של כותרות. דבר אחד, עולה שאלה לגבי הרחבה של גודל הישובים. בסופו של דבר, כמו שאמרתי, בקריאה שלנו, גם גודל של 400 עבר בקושי את המבחן החוקתי. ככל שמגדילים את מספר המשפחות, בלי קשר, גם אם יש הצדקות ברמה ההתיישבותית וברמה של ישובים. אני אומר ברמה המהותית החוקתית עולות וגוברות הבעיות ככל שהישוב הולך וגדל. מהסיבה הפשוטה, ככל שהרציונל לוועדת הקבלה הוא רציונל הקהילתי, אז כמה שהישוב יותר גדול, הטענה הקהילתית היא פחות משמעותית. כשיש 50 איש פחות או 100 משפחות, אז ברור שהתלות ההדדית היא מאוד גדולה. ככל שזה הולך וגדל, אלפים הולכים וגדלים, באופן טבעי הרציונל של הקהילתיות, שהוא זה שעומד מול הרציונל של השוויון, הולך ופוחת. ולכן ההגדלה מעבר, כל הגדלה מעבר ל-400 מעלה בצורה יותר ויותר משמעותית את הקשיים האלה במישורים החוקתיים ובהצדקה באיזון בין השוויון לבין הקהילתיות. אנחנו חושבים שבהקשר הזה, אם רוצים לעשות את ההגדלה הזאת אז צריך לחשוב על שינויים באיזונים של המנגנון. זאת אומרת אולי לשנות את העילות. אולי להתייחס באופן מפורש יותר לצרכים שעלו. למשל הנושא של בני המקום. באופן מפורש. לנושאים כמו בני המקום או זוגות צעירים או דברים כאלה. אולי להשמיט חלק מהעילות שנתפסו כיותר בעייתיות, כמו המרקם החברתי תרבותי. אולי לקבוע רף מסוים עד מספר משפחות מסוים ועדת קבלה, מעבר אליו הקצאה במכרז. שורה ארוכה, יש לנו הרבה רעיונות. או אולי בשביל להתמודד עם הוועדות המקדימות האלה, אז שההליך לא יהיה מול הישוב אלא ועדה שתהיה בדרג גבוה יותר, לא בדרג של הישוב, כדי למנוע הרתעה מראש של אנשים.

יכולות להיות כל מיני הצעות, אבל אנחנו חושבים שאם רוצים אי אפשר לשנות רק צד אחד במשוואה. אם רוצים להגדיל את גודל הישוב ולשמור על האיזונים האלה צריך לפתוח פה עוד דברים ויש לנו, אמרתי, רק כמה הצעות. אבל יש לנו עוד הצעות שאנחנו העלינו גם בפני היו"ר שמציעים לשקול אותם. זו נקודה אחת.

נקודה שנייה בהקשר של הגודל: כל הזמן מדברים על הגידול של הישובים. אבל שימו לב שהחוק חל על כל הישובים. זאת אומרת, השאלה האם דינו של ישוב שהיה לו 400 משפחות ורוצה לגדול ל-500 משפחות אותו דבר כמו ישוב שהיום יש בו 950 משפחות, גם הוא יוכל פתאום לעשות ועדות קבלה. זאת אומרת, החוק לא מבדיל בין מי שגדל מ-400. הוא אומר כל מי שיש לו עד 1,000 או עד 700 יכול. השאלה אם שם בכלל השיקול הקהילתי. אם הישוב התחיל 950 איש פחות, השאלה אם בכלל יש הצדקה לומר שהישוב התחיל באותה רמה של קהילתיות בהקשר הזה.

לגבי הנושא של האזורים. אז בנושא של האזורים שני דברים: דבר אחד, הסברתי קודם, הפרמטר המרכזי, חלק מרכזי באיזון היה תחושה שזה בפריפריה. הפריפריה, מתוך תפיסה ששם יש תלות הדדית יותר גדולה של אנשים בישוב. ככל שמדברים על אזורים שהם לא פריפריה מובהקת כמו חבל לכיש, חבל עדולם. אז שוב, ההצדקה בהקשר הזה יורדת, קודם כל. ו-ב' גם קיים קושי פשוט להגיד שמות של ישובים או של אזורים. צריך בעניין הזה, ויש על זה גם פסיקה ברורה בהקשר של הטבות מס. לקבוע קריטריונים. זאת אומרת, לפי מדד הפריפריאליות, המרחק ממרכז הארץ. קריטריונים אובייקטיביים שיכולים לחול ולא תהיה גם טענה לאפליה בין אזורים שונים. וגם להגדיר בצורה ברורה את האזורים. כי חלק מהמונחים פה זה מונחים שאפשר להתווכח. חבל לכיש יש שאלת מה הוא כולל. חבל עדולם, ברגע שזה בחוק הדברים האלה צריכים להיות עם הגדרות ברורות בכל מקרה.

הנושא הנוסף בהקשר הזה זה החלה על יהודה ושומרון. פה אני מבין שיכול להיות שזה יורד מהחוק. יש שם בכלל צו אלוף, יש שם היבטים אחרים שמותאמים בכלל להתיישבות ביהודה ושומרון ויכול להיות שהחלה פה, אני לא ארחיב על זה, שהחלה פה בחוק מעבר לזה שהיא סוטה מדרך החקיקה המקובלת, שבדרך כלל הכנסת מחוקקת ומחילים בצו אלוף את הדין. אבל ספציפית פה בצו האלוף גם יש התאמות ספציפיות ליו"ש. זאת אומרת, למשל החלה על שכונות של ועדות קבלה ולא פר ישובים. אז פה בכלל עולה השאלה אם יש גם, האם יש טעם לעשות את הדבר הזה. זו שאלה נוספת.

והשאלה האחרונה, ובזאת אני אסיים, זה הנושא באמת.

היו"ר אוהד טל:

בבקשה מתן.

מתן כהנא (המחנה הממלכתי):

כשהוא יסיים, אני רוצה שאלה.

גור בליי:

על המונח הפרדה בין בתי אב למגרשים. שוב, מה ההצדקה לזה? השאלה אם זה לא עלול ליצור בעיות. אם באיזה שהוא ישוב עוברים לבנייה שהיא רוויה באיזה שהיא רמה, אז אתה יכול פה להגיע לא ל-1,000 למשפחות, אלא גם ל-4,000 משפחות. זאת אומרת, אם זה פר מגרש. זאת אומרת, אז השאלה מדוע עושים את ההמרה הזאת.

טוב, אני דיברתי על הנושא של הוועדות המקדימות, אז אני לא אוסיף על זה. זה, עד כאן השאלות לדיון. בשורה התחתונה אנחנו חושבים שיש פה בהחלט מה לעשות ולחשוב מבחינת האיזונים, ככל שנוגעים בדבר הזה מתחילים להזיז חלק מהפרמטרים שלו. מאוד מאוד רצוי וחשוב גם לעשות התאמות בפרמטרים אחרים.

מתן כהנא (המחנה הממלכתי):

לי יש, ברשותך, שתי שאלות הבנה. שאלה ראשונה, יש בעצם את סעיף הסל של התאמה תרבותית ומאידך את האיסור של אפליה על רקע דת וכו'. הרי זה תרתי דסתרי, איך בפרקטיקה הם ישבו את הדבר הזה? הרי בסוף ישוב, גם אם 400 משפחות שרוצה להיות ישוב קהילתי דתי, אז בעצם אם הוא מקבל רק דתיים, זו אפליה על רקע דת. אז איך בדיוק הנושא הזה יושב?

והשאלה השנייה, ברשותך, קצרה. האם זה שכבר יש את חוק היסוד, חוק הלאום, האם זה משנה משהו ביחס לפני חוק הלאום?

גור בליי:

אז לגבי השאלה הראשונה, אני לא יודע. זאת אחת השאלות. זו אחת הסיבות שאני חושב שיכול להיות שלא צריך את העילה הזאת של התאמה למרקם חברתי תרבותי.

מתן כהנא (המחנה הממלכתי):

אבל זה כל הרעיון של ועדות הקבלה. בוא לא נהיה תמימים רגע.

גור בליי:

לא, לא, דווקא אני חושב, אני יכול להגיד לך שמה שעלה, מה שעלה גם בישיבה הקודמת וגם אפילו בשיחה שהייתה לי אחרי הדיונים עם כמה מראשי הישובים. אם ניקח, אני מצטער שוב על הזה. הוא דיבר איתי בעיקר על העילה של הסוציומטיות, לצורך העניין. הוא אומר אני יש לי ועדת שמירה או ועדת להביא אוכל לילודות בישוב. אני רוצה אותו דבר, שיהיו אנשים שבקהילה קטנה יש איזה תלות הדדית ביניהם, אני רוצה את הדבר הזה באופן עיקרי.

עכשיו, לגבי הנושאים שהם נושאים זהותיים נקרא לזה, אז אני חושב שחלק לפחות מהנושאים הזהותיים אתה יכול לקבוע גם בתקנון הישור.

מתן כהנא (המחנה הממלכתי):

ואז אם זה כתוב בתקנון אז זה אפליה מותרת כאילו?

גור בליי:

השאלה היא מה אתה כותב. אם למשל, שוב, זה שאלות, נגיד ישוב טבעוני כמו אמירים. אז אתה יכול לכתוב אנחנו ישוב טבעוני.

מתן כהנא (המחנה הממלכתי):

אבל אתה לא יכול לכתוב אנחנו ישוב דתי.

דן אילוז (הליכוד):

אתה יכול לכתוב אסור להשתמש ברכב בשבת.

מתן כהנא (המחנה הממלכתי):

לא, אפשר להגיד אנחנו לא ישוב דתי, אבל כל הנשים צריכות ללבוש כיסוי ראש נניח.

היו"ר אוהד טל:

איזה כיסוי ראש? באיזה גודל? באיזה צבע?

מתן כהנא (המחנה הממלכתי):

לא, באמת, אני רוצה להישאר במרחב הרציני שנייה.

גור בליי:

זו בעיניי אחת השאלות שצריכות להתחדד בדיון ולשמוע מהפרקטיקה. אני לא יודע איך זה פועל בפרקטיקה. אני לא יכול להגיד יכול להיות שיש ישובים שבנויים למשל על איזון עדין, דובר על זה, אני חושב שמישהו הזכיר נגיד את אלון או משהו כזה, ישוב שבנוי על איזה איזון דתיים חילוניים. זו שאלה.

מתן כהנא (המחנה הממלכתי):

אבל אם אנחנו מדברים על הושעיה, אז הושעיה זה ישוב דתי, שהוא, באמת הם תקועים מלהתפתח מעבר ל-400 כי הם באמת רוצים להישאר ישוב דתי.

גור בליי:

בסדר, אני מציע לשמוע מהפרקטיקה עד כמה בן אדם רוצה לקבוע - - -

מתן כהנא (המחנה הממלכתי):

ולגבי חוק היסוד? חוק יסוד הלאום משנה משהו?

גור בליי:

אז תראה, אז שוב, ככל שהרציונל שעומד ביסוד החוק הוא קהילתיות באשר הוא קהילתיות אני לא חושב. וכשיש איסור על אפליה.

מתן כהנא (המחנה הממלכתי):

יש פה אלמנט של לתת לרוב, גם לזכות לרוב לשמור על אורחות חינו. זה חלק.

גור בליי:

אז כרגע, לפחות ברציונל הבסיסי שבו דובר, אז אני חושב שכרגע זה לא מקרין על זה. זאת אומרת, כרגע מדובר על קהילה באשר היא קהילה, אל בגלל שהם יהודים, אלא בגלל שהם ביחד, באותה קהילה. אז ככה שבמובן הזה לדעתי זה לא מקרין על זה. כלומר, אם הולכים לכיוון הזה זה משנה את הפוקוס ואז זה בא במתח יותר גדול עם שאלות של שוויון. שוב אני אומר, אז צריך לחשוב על זה בצורה אחרת.

מתן כהנא (המחנה הממלכתי):

המצב המשפטי השתנה מאז 2013 שזו הפעם האחרונה.

גור בליי:

אבל כרגע החוק כולל סעיף של איסור אפליה על רקע לאום. אז לכן אני אומר, יכול להיות. זה בעצם לוקח את החוק לכיוון אחר בהקשר הזה.

לגבי השאלה הראשונה, באמת אני חושב שזו שאלה לפרקטיקה, כי יכול להיות שיש היבטים מסוימים של הישוב שלגיטימי יהיה לקבוע בתקנון שלו. זאת אומרת, אני חושב שזה יכול להיות מענה לחלק מהדברים. אבל גם הדעת נותנת שבאופן בסיסי אנשים לא ירצו לבוא לישוב שהוא שונה במהות שלו מאידך שהם. אם אני נוסע בשבת אני לא יודע אם אני ארצה לגור בישוב שהשער בו סגור בשבת.

מתן כהנא (המחנה הממלכתי):

כמו בהושעיה.

גור בליי:

פשוט מבחינת רמת החיים שלי, איכות החיים שלי. זאת אומרת, למה שאני ארצה לעשות את זה לעצמי? אתה מבין?

מתן כהנא (המחנה הממלכתי):

תלוי מאיפה אתה בורח. בסדר.

היו"ר אוהד טל:

טוב, אנחנו נדון בזה הרבה, זו רק ההתחלה.

אביחי בוארון (הליכוד):

אפשר רק שאלה טכנית? איפה בחוק הלאום, איפה בפקודת האגודות השיתופיות נאסר על אפליה על רקע לאום?

גור בליי:

סעיף 6(ב).

ניצן רוזנברג:

6(ג).

מתן כהנא (המחנה הממלכתי):

אני לא הולך, אני רק הולך להצביע.

היו"ר אוהד טל:

אין בעיה. חברים, אז הנה, לכבוד זה שמתן יוצא להצביע, אנחנו גם נצא לשתי דקות הפסקה. אני, אתם יודעים מה? לפני שנצא להפסקה אני רק אגיד ככה: תראו, אנחנו הולכים עכשיו לשמוע גורמים ביטחוניים, שחלקם, חלק מן הגורמים הם גורמים שצריכים להישאר חסויים. אז גם לצורך הפרוטוקול וגם לצורך הדיון עצמו, אני רק מבקש, הדובר הבא יש איסור לצלם אותו, להקליט אותו. אז אני מבקש מכולם להקפיד על זה. אני גם אקריא את הסעיף בתקנון שמדבר על העניין הזה לפרוטוקול. בסדר? "כידוע ישיבת ועדה מוקלטת ומשודרת והפרוטוקול וגם שידור הישיבה יפורסמו באתר האינטרנט של הכנסת. לפי סעיף 120 לתקנון ניתן באופן חריג לכסות פרטים מזהים של אנשים או דברים שנאמרו בדיון. בין היתר אם הדבר דרוש לשם הגנה על עניינו של קטין או חסר ישע או אם פרסום הפרוטוקול יגרום נזק למוזמן לוועדה או לאדם אחר. אבקש להודיע כי ככל שיעלה הצורך או שתהיה בקשה לכך, יימחקו מהפרוטוקול המפורסם לעיון הציבור פרטים המזהים של הדוברים או חלקים מסוימים מתוך הדברים שנאמרו לפרוטוקול. וזה מה שאני שב ומחדד. הדובר הבא פרטיו יישארו חסויים. אני אבקש מכולם להקפיד על העניין הזה. אנחנו נצא לשתי דקות, נכבה את המצלמות ונחזור לכאן ממש ב-14:03.

(הישיבה נפסקה בשעה 14:01 ונתחדשה בשעה 14:03).

היו"ר אוהד טל:

טוב, חברות וחברים. תודה רבה לכל מי שחזר איתנו ואלינו. אנחנו מעבירים את רשות הדיבור לנציג של הגוף הביטחוני שיפרוש בפנינו את עמדתו. בבקשה.

נציג גוף ביטחוני:

ככלל, הסוגיה שלפתחנו לא נופלת תחת האחריות הישירה שלנו כארגון, אבל היא בהחלט נוגעת לממדים הרחבים יותר של ביטחון לאומי וזאת גם הפריזמה שדרכה אני אתייחס לנושא.

הנחת העבודה שלנו קובעת שיצירת נוכחות פיזית במרחב באמצעות התיישבות היא אבן יסוד בהשגת ריבונות ומשילות בשטח. ובהמשך לכך, היכולת לבסס את אותה ריבונות היא נשענת מבחינתנו על שלושה רכיבים עיקריים:

1. הרציפות הטריטוריאלית. קרבה בין ישובים, צמצום האיים המבודדים שבניהם, אבטחת צירי תנועה ונגישות לכלל חלקי הארץ.

2. מסה קריטית בישובים עצמם. ככל שישובים יתרחבו ומספר התושבים בהם יגדל האחיזה בשטח תועמק.

3. משילות. שמטבע הדברים, רמת ההתיישבות בשטח מביאה איתה גם קשב והשקעה משמעותית יותר של משאבים ממסדיים. כולל תקציבים, תשתיות, תעסוקה, כוחות שיטור ואכיפה, מוסדות קהילתיים, השכלה וכדומה.

לסיכום, בראייתנו יש קשר בין קשר בין הרחבת הריבונות לבין ביטחון, מעצם העמקת האחיזה הממסדית בשטח. ולפיכך הנחת העבודה שלנו היא שהרחבת ההתיישבות בגליל משרתת את התכלית של שיפור הביטחון בחבל הארץ הזה.

היו"ר אוהד טל:

אדוני, יש מספר חברי כנסת שמעוניינים לשאול שאלות, אז אנחנו ניתן להם לשאול. כן? ואחר כך תוכל לענות. בבקשה, חבר הכנסת קריב.

גלעד קריב (העבודה):

אני מבקש לשאול ראשית באיזה גוף ביטחוני מדובר?

קריאה:

שב"כ.

גלעד קריב (העבודה):

לא, תראו, שנייה. חברים בואו, קורה פה דבר. אני אמנם לא ותיק בבית הזה, אבל קורה פה דבר שהוא כמעט בלתי יאמן מבחינת נהלי הבית. אם רוצים לעשות דיון חסוי, אז בואו נעשה דיון חסוי. ישבו פה רק חברי הכנסת, יופיע בפנינו הנציג של הגוף הביטחוני העלום, פנים מול פנים. נדבר איתו כדרך שבני אדם משוחחים זה עם זה.

היו"ר אוהד טל:

טוב, שאלת אותו, תן לו להשיב. אולי הוא ישיב לך. מה?

גלעד קריב (העבודה):

לא, לא, זה עניין של יושב ראש הוועדה. אני לא מצליח להבין. שנייה.

היו"ר אוהד טל:

אבל גלעד, אם זו ההחלטה אז מה הבעיה? אני לא מבין. יש פה נהלים, אם יש פה נהלים למה שלא נכבד אותם?

גלעד קריב (העבודה):

מכיוון שהנהלים בבית הזה שאם ישנו משהו חסוי אז עושים אותו בוועדה חסויה.

היו"ר אוהד טל:

בסדר. יכול להיות שהשלב הבא זה מה שהוא יהיה באמת.

גלעד קריב (העבודה):

הבנתי. אז קודם כל, אפשר לדעת נציג איזה גוף מדבר?

היו"ר אוהד טל:

אוקיי. שאלת את השאלה. תכף. יש לך שאלה נוספת גלעד?

גלעד קריב (העבודה):

כן.

היו"ר אוהד טל:

בבקשה, תשאל כבר את השאלה השנייה.

גלעד קריב (העבודה):

אבל היא תלויה בשאלה עם איזה גוף אני מדבר. אז אני יכול לקבל תשובה?

נציג גוף ביטחוני:

כן, שב"כ.

גלעד קריב (העבודה):

שב"כ, תודה. האם העמדה שהוצגה כאן היא עמדתו של ראש השירות?

נציג גוף ביטחוני:

כן.

גלעד קריב (העבודה):

כן. האם העמדה שלכם, אני גם תומך מאוד בהתיישבות. אני ציוני גדול, מאמין בהתיישבות. האם העמדה הזו קשורה ישירות להצעת החוק הזו? כולנו בעד התיישבות. זה אפילו מופיע באחד מחוקי היסוד של מדינת ישראל. אני שמעתי ממך כרגע חוות דעת שתומכת ברעיון של התיישבות. נהדר, גם אני תומך ברעיון של התיישבות. האם שירות הביטחון הכללי של מדינת ישראל תומך בהצעת החוק הקונקרטי הזאת שעוסקת בשאלה מאוד ספציפית. לא בעד התיישבות ונגד התיישבות, אלא בשאלה של הרחבת מספר היחידות בישוב שמאפשרות הפעלה של ועדת קבלה. זו עמדת השב"כ? השב"כ תומך בהצעה להרחיב את מספר יחידות הדיור בישוב קהילתי מ-400 ל-1,000? זה מה שדן בו ראש השב"כ?

אביחי בוארון (הליכוד):

אבל גלעד, אני רוצה להבין. הרי ברור לכל בר הכי שהיה בצבא שתפיסת שטח כרוכה בביטחון. אם יש פה איש שירות, איש מערכת הביטחון שאומר לך אני כדי לייצר ביטחון בתא שטח צריך קהילות יהודיות חזקות, למה זה נשמע לך?

גלעד קריב (העבודה):

ידידי אביחי, א' אני שמח לדבר איתך פנים אל פנים. נפגשנו בבוקר, אצל קלמן וליברמן על עניינים אחרים. אני אומר כך, אני אומר עוד פעם. זה בסדר גמור שישנה עמדה של השב"כ שבאה ואומרת שהתיישבות היא מרכיב בתפיסת הביטחון של מדינת ישראל. זו לא בשורה גדולה, זה בסדר. גם בן גוריון האמין בזה וכו', הכל בסדר.

אנחנו כאן בדיון חקיקה. ולכן אני שואל את השב"כ, אני רוצה להבין.

אביחי בוארון (הליכוד):

הוא לא יורד לקוצם של דברים בסעיפי החוק, גלעד.

גלעד קריב (העבודה):

אביחי, אני רוצה לומר משהו. אני הייתי מעדיף שאתה תהיה איש השב"כ ולא חבר כנסת, זה נכון. אבל אני רוצה לשאול לפרוטוקול, אני רוצה לשאול לפרוטוקול.

היו"ר אוהד טל:

בסדר. אז גלעד, בבקשה בקצרה. השאלה זה בקצרה.

גלעד קריב (העבודה):

האם עמדת ראש הרשות, כי אני רוצה להבין אותה, השירות, סליחה. שההתיישבות היא מרכיב בתפיסת הביטחון, שזה מה שאמרת. או שעמדת שירות הביטחון הכללי היא תמיכה בהצעת החוק הספציפית הזאת?

היו"ר אוהד טל:

תודה. תודה רבה חבר הכנסת קריב. מוזמן לענות, בבקשה.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

לא כדאי שיחד הוא יענה לנו?

היו"ר אוהד טל:

טוב. אתה יודע מה? בוא נעשה רצף שאלות, בסדר. בבקשה.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

אני רציתי לשאול האם העמדה המקצועית הזאת שהוצגה היא מדברת על יהודים בפרט או היא נכונה באותה מידה לבוגרי שירות צבאי או שירות אחר בגופי ביטחון במדינת ישראל?

היו"ר אוהד טל:

אוקיי. שאלות נוספות, חברי הכנסת, שרוצים לשאול? בבקשה. נא להשיב, תודה.

נציג גוף ביטחוני:

העמדה היא עמדה ביטחונית, היא לא נוגעת להצעת החוק הקונקרטית. היא נוגעת לעיקרון הבסיסי של תפיסת הביטחון.

גלעד קריב (העבודה):

אז אין תמיכה קונקרטית של השב"כ בהצעת החוק. אנחנו פשוט בדיון חקיקה, אנחנו לא בדיון על ערכי ההתיישבות.

היו"ר אוהד טל:

בסדר גלעד, קיבלת תשובה, קיבלת.

גלעד קריב (העבודה):

אין עמדה של השב"כ בנוגע להצעת החוק. תודה.

אביחי בוארון (הליכוד):

לא, ודאי שיש, גלעד.

היו"ר אוהד טל:

חברים, חברים, לא, לא, לא.

גלעד קריב (העבודה):

אדוני מדבר בשם השב"כ? אני שמעתי את התשובה.

היו"ר אוהד טל:

גלעד, גלעד. חבר הכנסת קריב וחבר הכנסת בוארון, אתם לא הייתם אצלי עד היום אף פעם בדיונים, אז אתם לא יודעים שאצלנו זה לא עובד. אנחנו לא בוועדת חוקה פה, זה עובד אחרת לגמרי. לגמרי. חברים, אחד אחד ידבר ברשות דיבור, בבקשה. אני אומר את כמחמאה לוועדת החוקה, לא להיפך. אני אומר, אנחנו פשוט לא ברמה של ועדת החוקה.

גלעד קריב (העבודה):

סליחה, בלי חברת הכנסת גוטליב ובלי חבר הכנסת סעדה זה לא ועדת החוקה.

היו"ר אוהד טל:

חברים, תודה רבה לכולם.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

לא, לא, אני מחכה לתשובה.

היו"ר אוהד טל:

אז אני רוצה שכולם יהיו בשקט כדי שתוכל לקבל את תשובתך. בדיוק לשם כך. טוב, בבקשה, תשובה לשאלה של חבר הכנסת שטרן.

נציג גוף ביטחוני:

העמדה נוגעת לסוגיה הביטחונית העקרונית, לתפיסת עולם ביחס להתיישבות והתרומה שלה לריבונות ולמשילות בשטח.

היו"ר אוהד טל:

קיבלת תשובה?

אלעזר שטרן (יש עתיד):

לא.

היו"ר אוהד טל:

לא. אז אתה רוצה שאלת הבהרה נוספת?

אלעזר שטרן (יש עתיד):

כן, אם אפשר לענות לשאלה שכבר שאלתי. אני אחזור. האם השאלה הביטחונית עושה הבדל, התשובה לשאלה הביטחונית, בין בוגר צבא או גופים אחרים יהודי ולא יהודי, או במידה וזה יהיו בוגרי צבא, אז העמדה של השירות ביחס למה שנשאלה פה היא אותו דבר?

נציג גוף ביטחוני:

העמדה הארגונית לא עוסקת בשאלה.

היו"ר אוהד טל:

חבר הכנסת בוארון.

אביחי בוארון (הליכוד):

האם יש הבדל בין שטחי יהודה ושומרון לשטחי הגליל, הנגב ופריפריה אחרת?

נציג גוף ביטחוני:

העמדה מתייחסת לגליל.

היו"ר אוהד טל:

טוב, שאלה אחרונה חביבה של חבר הכנסת קריב. בבקשה.

גלעד קריב (העבודה):

עד שהבאנו אדם, שמנו פרגוד.

היו"ר אוהד טל:

חבר הכנסת קריב, גש לשאלתך. תודה.

גלעד קריב (העבודה):

אז מכיוון שאנחנו בדיון ביטחוני כללי ולא בדיון קונקרטי על הצעת החוק, האם יש לשב"כ עמדה מה התרומה של תחושת כל אזרחי המדינה שהם שווים בפני החוק לביטחון הלאומי? האם יש לכם עמדה האם תחושה - - -

דן אילוז (הליכוד):

גלעד, אתה יודע שזה לא מצולם.

גלעד קריב (העבודה):

סליחה חברים, סליחה. עכשיו אני שואל שאלה. לא ירצה להשיב, לא ישיב. אבל מכיוון שאנחנו שואלים מה תורם לביטחון הלאומי אני רוצה לשאול האם השב"כ חושב שהעמקת תחושה של אפליה או של הדרה או של אי חלוקה הגונה של משאבים, האם גם זה יש לזה השפעה על הביטחון הלאומי בראיית שירות הביטחון הכללי? יש עמדה מה התרומה של מימוש עקרון השוויון לביטחון הלאומי?

היו"ר אוהד טל:

חבר הכנסת קריב, שאלה קצרה. קצרה.

גלעד קריב (העבודה):

זה קצר אצלי. אתה פשוט לא מכיר את ועדת החוקה. זה אחרי לעמוד שעה בתור של הבחירות ללשכה.

היו"ר אוהד טל:

התאמצת בשבילי אתה אומר.

קריאה:

אתה יכול להגיד לנציג השב"כ שהוא לא חייב לענות.

היו"ר אוהד טל:

נכון.

גלעד קריב (העבודה):

למה שהוא לא?

היו"ר אוהד טל:

הוא לא חייב.

גלעד קריב (העבודה):

לא ראוי שהוא יענה? זה לא מעניין?

היו"ר אוהד טל:

טוב, תשובה, תשובה.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

אפשר לחשוב שעד עכשיו נציג שב"כ ענה.

היו"ר אוהד טל:

חברים, תודה. כן? תשובה? אין התייחסות.

גלעד קריב (העבודה):

אין התייחסות.

היו"ר אוהד טל:

אוקיי, בסדר גמור. טוב חברים, חבר הכנסת אלון שוסטר, אתה ביקשת לדבר. בבקשה. אנחנו מודים לנציג השב"כ, תודה רבה.

גלעד קריב (העבודה):

צריך לעצום עיניים כשהוא יוצא או שאתה משאיר אותו מאחורי הפרגוד? לא, פשוט אני, דבר כזה עוד לא ראיתי בכנסת ישראל.

היו"ר אוהד טל:

אז אנחנו שמחים לחדש. חברים למי שלא הבין, בוועדה למיזמים ציבוריים יש חידושים.

אלעזר שטרן (יש עתיד):

הרב גלעד קריב, זו רפורמה.

גלעד קריב (העבודה):

כן, כן, הם בכלל הפכו לצד שמאמין ברפורמות.

אביחי בוארון (הליכוד):

מה כל כך כואב לך לתת כבוד לנציג השב"כ?

גלעד קריב (העבודה):

יש לי הרבה כבוד לנציג השב"כ. אני חושב שמה שקורה פה, מה שקורה פה זה ניצול ציני של השירות. וזה לא לתת כבוד לשירות.

היו"ר אוהד טל:

גלעד, גלעד.

גלעד קריב (העבודה):

מה שאתם עשיתם שעשה את הדבר הזה, זה ביזוי מעמדו הממלכתי של שירות הביטחון הכללי.

היו"ר אוהד טל:

אוקיי. תודה רבה גלעד. חבר הכנסת אלון שוסטר, בבקשה.

אלון שוסטר (המחנה הממלכתי):

אני רוצה לומר שמה שאני הבנתי מדבריו של פ', פ' זה לטובת פסקל. האיש המפוקסל או הפרגוד. זה שתפיסת הביטחון תומכת אף היא בגישה שיש מקום להגדיל את מספר האנשים בישובים, במרחבים, או התייחס לגליל. ואני חושב שחשוב, לפחות על זה להסכים. אני מתקשה לראות אם יש מישהו בכלל מהדוברים שידברו היום ובהמשך שלא יחשוב שנוכח לאפשר ולהגדיל בפועל את הישובים הכפריים נגיד במקרה הזה בגליל.

תראו, הדבר העיקרי, אני ראיתי את החומרים שהוגשו מגופים שונים. אני רוצה לקבוע שלפחות מבחינתי השיח, שיח הזכויות, הוא לא רלוונטי. הוא ברור. והשיח האמיתי הוא שיח היציבות, הלגיטימיות של מה שאני אוהב לכנות "הכפר השיתופי". הוא בעיקרו כפר עברי, כך הוא נוסד לפני 110 שנים ויש מי שאומר אפילו קצת יותר. וכך הוא מתיימר להיות גם בשנים באחרונות בשינויים המתבקשים.

השאלה האם יש בישוב שבבסיסו היה, ולעיתים עדיין קיים, זהות ועדים בין הוועדה המקומי לבין האגודה השיתופית, האם יש די אפיון קהילתי מספק שהוא לא בהכרח דונמים של שטח או מפעל. אבל כן חוויה קהילתית או מחויבות קהילתית מספקת, שיש לה גם השלכות כספיות, כלכליות מסוימות. בוודאי חברתיות. האם ההקשרים האלו הם מספיק, נותנים מספיק לגיטימיות ליצירת מיון על בסיס ההתאמה הקהילתית. זה בעיני העניין. האפליה אסורה מכל וכל. היא כתובה וכך צריך לעשות. ואם צריך לוודא, לשים זרקור על הקשרים שמתקיימים לפני אותה ועדה מרחבית אגב, לא של הישוב, שלא נעשה מהלך פסול של מיון שהוא אסור - אז זה בהחלט צריך לעשות את זה.

אני רוצה לומר כמה נקודות שקשורות בדברים שאמר היועץ המשפטי לוועדה. אני חושב שמן הראוי לשים לב לא להיכנס ככה בעוצמה במערכת המשפטית שכבר נתנה את דעתה. אני חושב שהגדלה לסדר גודל של 700 זה יהיה אירוע משמעותי. אגב, לישובים קהילתיים, לא ישובים שמראש לא היה בהם אלמנט קהילתי. בקיצור, לא היה בה אגודה שיתופית בהיבט המשפטי. יש בזה, גם מבחינת ההדרגתיות וגם מבחינת שמירה על סדר גודל של קהילה.

אני חושב שההיבטים של יהודה ושומרון, אני דווקא לא מתלהב מההיבט הזה, מההיבטים החוקיים אפילו. כסגן שר אני מבין שיש פה איזה שהוא קושי, לשעבר במשרד הביטחון. אני רוצה לומר, יש בהחלט ישובים נוספים שאני משתדל לסייע להם, כמו חברים אחרים. אם זה באזור גבעות עירון, אם זה במזרח לכיש, שנמצאים בנסיבות ביטחוניות דמוגרפיות בעייתיות. שיש צורך לבחון האם נכון על בסיס קריטריונים מתאימים להכניס אותם לחוק, יהיה החוק אשר יהיה.

אני רוצה, אני מקבל את ההנחה שהניסוחים או הקריטריונים או הביטויים, מושגים, שעוסקים בתרבות, בהתאמה תרבותית חברתית יכולים לעורר חשש לחשד לכך שמדובר באיזה מן מילים מכובסות לקראת אפליה. ומכיון שאני, מה שאני מכיר, לא היא, אני מציע להתבסס בעיקר על ההתאמה הקהילתית. על היכולת של המצטרף לקבל החלטות. מדובר פה בהחלטות של אסיפה שבסופו של דבר מחליטה ברוב רגיל בדרך כלל גם על התנהלות, גם על כספים וכו'.

אני חושב שיש מקום לדבר במונחים שהם אולי גם מתכתבים עם עניין הלגיטימיות של המיון בשאלה של קבלה של בני מקום, כמו שקיים בישובים אחרים, נאמר. לעומת מגזרים של מצטרפים. כן? זה צריך לשמר. לדעתי צריך לשמר את האפשרות של שני הזרמים הללו.

אני רוצה לציין, אין אלמנט משמעותי, בוודאי שלא, בסוגיה הזאת, בחוק הזה, לתפיסת קרקע. לא מדובר פה על מושב או על קיבוץ שמחזיק קרקע. מדובר פה על דונמים, עשרות דונמים בודדים שבהם מתרחש העניין. מדובר פה על חיזוק הישוב.

היו"ר אוהד טל:

אם הישוב מתפרק בוודאי שיש היבט לתפיסת קרקע.

אלון שוסטר (המחנה הממלכתי):

לא, אם הוא מתפרק לחלוטין, הישוב הוא קהילתי או השכונה היא קהילתית והיא לא מבטאת, היא מבטאת התיישבות אולי באיזה גבעה כזו או אחרת. עד כאן.

היו"ר אוהד טל:

טוב. חבר הכנסת כהנא וחבר הכנסת בוארון, בבקשה. רק בבקשה, תשתדלו שלוש דקות לכל היותר, כי אנחנו באמת, יש לנו אורחים רבים שהגיעו מרחוק ואנחנו רוצים לתת להם לדבר. בבקשה.

מתן כהנא (המחנה הממלכתי):

אדוני יושב הראש, יש פה איזה תחושה שאנחנו כולנו מסתובבים סביב איזה עניין ומפחדים לדבר עליו. אנחנו עוסקים פה בחיזוק ההתיישבות היהודית בגליל ובפריפריה. זאת הנקודה. זה העיסוק שאנחנו עוסקים ואנחנו צריכים להגיד את זה בקול גדול, בשמחה גדולה, באהבה גדולה. זה מה שאנחנו עושים, מחזקים את ההתיישבות היהודית במקומות האלה. וכך זה צריך להיות. כך זה צריך להיות. זה חלק ממגילת העצמאות. התיישבות יהודית זה ציונות, זה חלק מהערכים שלנו של החזרה שלנו לאדמתנו אחרי 2000 שנה.

וזה לא בא על חשבון הערבים. אזרחי מדינת ישראל הערבים הם שווי זכויות ואף אחד לא בא לגרוע מהזכויות שלהם. וכמו אלעזר שטרן, אני לגמרי בעד לעודד נתינת תנאים מיוחדים לבוגרי צבא ובוגרי שירותי ביטחון שאינם יהודים. לעודד אותם להתגייס לצבא ולגור בכל מיני מקומות. ואני חושב שישבו שיש בו בוגרי צבא ובוגרי שירותי הביטחון, גם שאינם יהודים, זה חיזוק מדינת ישראל. אבל צריכים לדבר על זה בקול מאוד מאוד ברור. והחוק הזה, זה מה שהוא בא לעשות - לחזק את ההתיישבות היהודית. בין אם זה בגליל ובין אם זה במקומות פריפריאליים אחרים וצריכים לעשות את זה.

היו"ר אוהד טל:

טוב, חבר הכנסת כהנא, תודה רבה. חבר הכנסת בוארון בבקשה.

גלעד קריב (העבודה):

הם לא רוצים - - -, אבל טוב שאמרת את זה לפרוטוקול.

היו"ר אוהד טל:

חבר הכנסת קריב.

גלעד קריב (העבודה):

אנחנו מודים לך.

אלון שוסטר (המחנה הממלכתי):

יושב הראש, אני השמטתי מדבריי והזכיר לי חברי, את הסוגיה. אני בוודאי בעד לכפות על שלטונות המדינה תכנון קניין, לאפשר לישובים, לבני המיעוטים לתכנן, לבנות ולהתרחב ולגדול ולחיות במקומם.

אביחי בוארון (הליכוד):

אני לא חושב שיש פה מישהו שיחלוק על זה.

אלון שוסטר (המחנה הממלכתי):

זה לא בא אחד על חשבון השני, הם גרים יחד באותה כפרת ארץ.

היו"ר אוהד טל:

תודה רבה. חבר הכנסת בוארון, בבקשה.

אביחי בוארון (הליכוד):

כן, תודה אדוני יושב ראש הוועדה. חברים, אנחנו, אני ממשיך את מה שאמר מתן כהנא. אנחנו בעצם רוצים לאזן, וזה גם אמור למשפטנים, בין היהודית לדמוקרטית. ואני רוצה לחדד, בין הציונית לדמוקרטית. והעשייה של הציונות, הדת של הציונות היא התיישבות. הרי היה ויכוח גדול בין יגאל אלון למשה דיין האם צריך ליצור לדעת יגאל אלון שני פרוזדורים של התיישבות בחוף ובבקעה, פרוזדורים של התיישבות יהודית. או כמו שמשה דיין אמר ליצור ישובים יהודיים בין הערים הערביות בגב ההר. אבל אלו ואלו הסכימו שההתיישבות היהודית היא זו שנותנת עומק ביטחוני והיא זו שנותנת ציונות. ואנחנו צריכים להיצמד לזה.

אנחנו היום בעידן שמאילווצים משפטיים כאלה ואחרים אנחנו, ובעיקר מאילווצים שביט המשפט העליון כופה עלינו, אנחנו מנסים ללכת בין הטיפות וליצור איזה מצב שאולי 700 ואולי 1,000. ולפני שאנחנו מתכנסים לצגים ולתגים נבין מה אנחנו עושים פה. כל אחד מאתנו יתנגד ויעמוד על הרגליים האחוריות אם תהיה אפליה מטעמי גזע, דת, מין, מוגבלות, מעמד אישי, גיל, הורות, נטייה מינית, ארץ מוצא, השקפה או השתייכות מפלגתית פוליטית. כל אחד מאתנו יתנגד לדבר הזה אם יש אלוהים בקרבו ואם יש לו common sense בריא.

אבל יש דבר אחד שאנחנו כולנו עוסקים עליו. אנחנו, עוד מהצהרת בלפור, בונים פה את מדינת הלאום של העם היהודי. הבית הלאומי לעם היהודי. ואנחנו צריכים להמשיך את המפעל הציוני.

גלעד קריב (העבודה):

אז אפליה - - - זה בסדר.

אביחי בוארון (הליכוד):

רגע, רגע גלעד. גלעד, אל תקטע אותי. אני הקשבתי לך רוב קשב.

ואנחנו רוצים להמשיך את המפעל הציוני ולתקן את הפרמטרים ואת החוקים שאיתם אנחנו עובדים. ובשם המשפט אני אומר פה לחברי מתקני החוק, גם לחברי יצחק קרויזר, מה שהיה צריך לתקן פה זה את סעיף 6(ג) ולהשמיט ממנו את המילה "לאום". לא כדי להפלות על בסיס לאום. גם אם יש ישוב יהודי, אין שום פסול לקבלת מי שאינו יהודי לישוב הזה, במידה ובמשורה. אבל אנחנו צריכים להבין. ואגב, גם לישובים ערביים מותר להתנהל כקהילות ערביות. אבל אנחנו צריכים להבין שמלכתחילה אנחנו צריכים לאתגר את בית המשפט העליון, ופה זה אליכם, רבותיי המשפטנים. אנחנו צריכים לאתגר את בית המשפט העליון ולהציב בפניו את התזה שבאיזון בין דמוקרטי ליהודי אנחנו מטיס את הכף כאן, במקרה הספציפי הזה, לכיוון היהודי בשם האינטרס הכולל של מדינת ישראל. ובשם החזון הכולל של העם היהודי. ולכאן יצחק, חברי היקר, אתה צריך להיכנס. ואנחנו אחרים. ואני חושב שכל מפלגה, בהמשך למה שמתן כהנא אמר, כל מפלגות הבית הציוניות יעמדו מאחוריך אם תתקן את החוק הזה כך ותביא להסכמה רחבה ותביא למזור לעם ישראל. זה דבר אחד.

דבר שני ואחרון, קטן. שתי נקודות ביחס לחוק עצמו. כמובן שזה צריך לחול על 1,000 משפחות ולא על 700. ולהשתמש בטיעון הזה, ברציונל הזה עם ניתקל בבג"ץ וניתקל בבג"ץ. הכל בסדר. זה דבר אחד. דבר השני, יו"ש חייבת להיכנס לחוק הזה. אני שוב מוצא את עצמי כל חוק וחוק מדבר על סעיף תחולה ביו"ש. אדוני היועץ המשפטי, אנחנו בסופו של דבר ביו"ש הריבון הוא שר הביטחון, הוא אלוף הפיקוד. אבל אלוף הפיקוד יונק מכוחו של שר הביטחון. ושר הביטחון יונק כממשלת ישראל מכוחה של הכנסת. והכנסת בוודאי יכולה להורות דרך הממשלה, דרך שר הביטחון, לריבון שמשתרש ממנה, לתקן צו. ואת זה צריך להצמיד לחוק. ולא לחכות שיועמ"ש או מאן דהוא אחר בשרשרת הפיקוד יחליט על דעת עצמו בצורה לעומתית לכנסת ישראל. עד כאן.

היו"ר אוהד טל:

תודה רבה חבר הכנסת בוארון. חבר הכנסת קרויזר ידבר אחרון כרגע ואנחנו נפנה לאורחים שלנו.

דן אילוז (הליכוד):

לא, לא, אני אדבר בקצרה. במאת. אני פשוט, אני אתחיל בוידוי. אני בן אדם מאוד עירוני, לא מבין את הקטע של ועדות קבלה ולא מבין את הקטע הזה של ישובים. אבל אני כן מבין שיש, אני מת לגור

בעיר בירושלים, ללכת ברחובות, לראות חרדים, ערבים, דתיים לאומיים וכל המגוון הגדול. ולא לדעת מיהו השכן שלי. אבל אני מבין שיש זכות, באמת, לקהילה, להחליט שהיא רוצה לגור ביחד במרקם קהילתי. מה?

היו"ר אוהד טל:

לא, אתה תמשיך.

דן אילוז (הליכוד):

במרקם קהילתי מסוים. זה גם משהו שהחוק שקיים כבר הוא מכיר בו. אני שמעתי בקשב רב את הדברים של היועץ המשפטי. יש דבר אחד שחסר לי, היועץ המשפטי. בכל השיקולים שאתה מניח על למה זה יכול להיות בעייתי להרחיב את ה-400 ל-1,000, יש שיקול למה כן להעביר אותו שאתה לא מניח, כשיקול מדיניות. שיקול מדיניות שאנחנו אומרים שאנחנו רוצים שישובים שכרגע קיימים, שהם על גבול ה-400 שרוצים להתרחב, אבל בגלל שהם רוצים לשמור על המרקם אז הם לא עושים את זה. עכשיו אם אנחנו נעביר את החוק הזה אנחנו יודעים את כל העניינים של מחירי הדירות, את כל העניינים של מחסור בדירות וכו'. כרגע הם לא מתרחבים, כי הם רוצים להיכנס לתוך הגדרה מאוד ספציפית שיש בחוק הזה. ואנחנו, כאנשי מדיניות, רוצים לעודד בנייה של דירות, בנייה של דירות בישובים בנגב ובגליל ובכל המקומות האלה שיש בחוק הזה. ונראה לי שזה שיקול שהוא מאוד מרכזי, שהוא לא נכנס לתוך מגוון השיקולים שאתה דיברת עליהם. ואני חושב שחשוב באמת לשים אותו על השולחן.

היו"ר אוהד טל:

תודה רבה חבר הכנסת אילוז.

דן אילוז (הליכוד):

הייתי קצר, נכון?

היו"ר אוהד טל:

בהחלט. ילמדו ממך אני מקווה חברים נוספים. בבקשה, חבר הכנסת קרויזר.

יצחק קרויזר (עוצמה יהודית):

קודם כל, תודה רבה אדוני יושב הראש. מצטרף. אני חושב שכולנו פה תמימי דעים שהחוק הזה מגיע כדי לחזק את ההתיישבות היהודית בפריפריה, בנגב, בגליל. כמובן דיברתם פה על יהודה ושומרון, חברי שוסטר, ואת מה שבעצם חידד כאן חבר הכנסת מתן כהנא.

בעולם אוטופי, נקרא לזה ככה, חבר הכנסת בוארון, נכון, לא היינו צריכים להיכנס פה לדקויות של הגדרת כן הלאום, לא הלאום, או בכלל כמו שאמרת בכלל לייצר פה מגבלה של ועדות קבלה. אנחנו לא נמצאים כאן. אנחנו נמצאים כאן כשליחי ציבור.

גלעד קריב (העבודה):

אל תגידו יום יבוא, הביאו את היום.

יצחק קרויזר (עוצמה יהודית):

כן, אולי. מחר חוזרים לוועדת חוקה, אז אתה יודע, אולי יהיה עוד כמה נושאים שיהיה שווה לעלות העל הפרק.

אני אומר, החוק הזה הוא חוק חשוב. מגיע לחזק את ההתיישבות בפריפריה. לחזק את הקהילות ולתת להם את האפשרות באמת לשמור על הלכידות החברתית והתרבותית שלהם. לחזק אותם. כי בסופו של דבר ההתיישבות והפריפריה הם השכפ"צ של המרכז. והחוק הזה הוא אחת הדרכים שאנחנו כמחוקקים יכולים לתת לפריפריה את החוזקה שלה. את ההתיישבות הכפרית, המושבית, הקיבוצית. הישובים הקהילתיים. כי אחרת אנחנו פוגשים את זה בחוקים אחרים. עכשיו דיברנו על חוק בוועדת חוקה. הצבענו עליו לקריאה ראשונה לחוק הפרוטקשן, הגדרת האיום, שנובע מחוסר משילות בשטחים הפתוחים ושבועצם הפריפריה נעזבת לה. ולצד הרב אין לנו וואקום.

אין ספק שיש לנו עוד משימות רבות בהעדפה באמת בחלוקת קרקעות של בוגרי צבא, שירות לאומי. דרך אגב, זה מה שקורה בחברה הערבית היום. במגזר הלא יהודי, חייל שמשתחרר, בן מיעוטים, זכאי לקרקע חינם, 91% הנחה. בעצם שווה ערך ל-100%. הוא מקבל את הקרקע חינם. אין ספק שזה לא יחול גם על החברה היהודית שמשתחררת משירות אזרחי ושירות צבאי.

כמובן שאם דיברתם קודם בעצם גם על לא לפגוע בהתיישבות הלא יהודית בפריפריה, ששם אנחנו נמצאים, דיברנו על זה גם בדיון הקודם, על 30,000 בהעדפה לבן מקום. אז הלוואי ונהיה שם גם בהתיישבות היהודית והיא תהיה בעצם שוות זכויות להתיישבות הלא יהודית בפריפריה. אבל אני חושב שבסופו של דבר מדובר על חוק שהוא חוק טוב, הוא חוק חשוב. אני מברך על כך, על הדיון. שימשיך ובאמת נגיע לסיום לקריאה שנייה ושלישית ונחוקק אותו. הוא יעביר בשורה אדירה להתיישבות בפריפריה. תודה.

היו"ר אוהד טל:

טוב. הבא הבתור שידבר.

גלעד קריב (העבודה):

חבר הכנסת טל, יש סיבה שחבר הכנסת היחיד שהצביע נגד החוק בטרומית לא יכול להתייחס לחוק באופן כללי?

היו"ר אוהד טל:

לא קיבלת זכות דיבור?

גלעד קריב (העבודה):

לא, שאלתי שאלות. היינו בשלב של שאלות.

היו"ר אוהד טל:

זה הרגיש כמו הרצאה. אז אתה יודע מה? מקבל.

אביחי בוארון (הליכוד):

זה היה ברור לך שנציג מפלגת העבודה שהשווה את המדינה - - -

היו"ר אוהד טל:

ברור לי שנציג מפלגת העבודה, שתנועה התיישבותית הראשונה במדינה, תתמוך.

גלעד קריב (העבודה):

הראשונה והממשיכה ונמשיך ליישב את ארץ ישראל. רק נעשה את זה באופן שמתאים למדינה דמוקרטית.

קריאה:

כולנו רק מנסים לחקות אתכם, גלעד.

אלון שוסטר (המחנה הממלכתי):

יעלה ויבוא החוק של השב"כ, קדימה.

גלעד קריב (העבודה):

לא, אני מוכן להאזין גם לאחרים. רק אני אומר שתיתן לי.

היו"ר אוהד טל:

אתה תקבל. אני הייתי מבקש ממך אם אפשר לתת לאחרים עכשיו רק לדבר. אם אתה חשוב לך לדבר עכשיו, אני מוכן.

גלעד קריב (העבודה):

לא. אני אאזין. רק שתדע.

היו"ר אוהד טל:

אתה אומר אתה רושם לעצמך נקודות ואני צריך להתחיל לדאוג. טוב.

קריאה:

ככל שאתה תשאיר את חבר הכנסת קריב פה יהיה לו פחות כוח לבוא מחר לוועדת חוקה.

היו"ר אוהד טל:

אתה אומר בוא נתיש אותו כאן.

טוב, אנחנו, הדובר הבא האלוף במילואים איל בן ראובן. בבקשה אדוני. יושב ראש הפרורם לביטחון הגליל.

איל בן ראובן:

שלום לכם. אני שמח על הדיון הזה. אני אכן קוראים לי איל, אני תושב הגליל. תושב יודפת שבגליל. ואני באתי עד הנה כדי לומר לכם בעצם, בעצם ממוקם אחד מרכזי, שהוא חיזוק הצורך בלחזק את הפריפריה הצפונית והדרומית. אני אדבר בעיקר על הצפונית, כי אני משם. אבל תשליכו את כל מה שאני אומר גם לגבי הפריפריה האחרת.

אני באתי הנה לומר לכם את זה, כי הפריפריה במרחב היהודי שלה הולכת ונחלשת. צריך לומר את האמת בדבר הזה בצורה הכי בהירה וברורה בעניין. עכשיו, אני רוצה לפתח ולהתחיל ולומר: אני, כשאני הייתי במחנה הציוני בזמנו, כחבר כנסת, דנו בכלל בצורך לבטל את החוק הזה, בגלל עניינים גזעניים וכו' וכו'. אני אומר חד משמעית, אמרתי את זה גם אז. אין פה שום עניין גזעני. אני הייתי יושב ראש שדולת החיים המשותפים, בעניין הערבי. אני חושב שצריך לפתח ולעשות הרבה מאוד דברים על מנת לענות לעוללות שעשינו למרחב הערבי לאורך שנים בצפון ולכן צריך לפתח את זה. אבל אנחנו היום בסיטואציה שהגליל נעזב, על ידי מי? על ידי יהודים. מדוע? כי בתרבות הקיימת היום ערבים לא עוזבים את הישובים שלהם. הם נשארים שם עם המשפחות שלהם, עם האדמות שלהם וכו' וכו'. הילדים שלנו, לצערי, מסיבות כאלה ואחרות. אין עבודה, אין שירותי בריאות, אין עוד הרבה מאוד דברים אחרים. הם עוזבים. הם עוזבים. ואז אנחנו נכנסים לסיטואציה היום שאני מתייחס לעניין הזה של התיקון של החוק הזה. מבחינתי התיקון לחוק הזה הוא עוד כלי בחיזוק והבאת, במקרה הזה, יהודים לצפון. אני מחכה לאמירת ממשלה, לאמירת כנסת, לזה שביעדים של מדינת ישראל, ביעדים הלאומיים של מדינת ישראל צריך להיות כתוב שאנחנו צריכים להביא מיליון יהודים לצפון, נקודה. למה? כדי לאזן את המצב הקיים. אני היום חי באזור שבו 85% ערבים ו-15% יהודים. עכשיו, טוב, אין לי רבע בעיה עם הישוב הערבי. אני נוסע כל שבת עם האופניים שלי בכאוכב, ואני הולך לאכול חומוס בעראבה. יש לי המון חברים שם ואני רוצה לתת להם עוד הרבה יותר ממה שהם מקבלים.

אבל בשומר חומות, כאשר אנחנו נלחמים בעזה, אני בשעה 17:00 סוגרים לי את השערים של הישוב. מדוע? מאיפה זה בא? זה בא מחוסר איזון של בין הישוב היהודי לבין הישוב הערבי. על ידי מי הוא מנוצל? הוא מנוצל למשל על ידי גורמים מסיתים, חיזוניים ופנימיים, שמזהים את חוסר האיזון הזה כנקודת חולשה. ולכן הם מגיעים לשם. רוב תושבי כאוכב אין להם, לא הייתה להם שום בעיה בשומר חומות איתי. אבל יש מיעוט, בעיקר צעירים וכאלה ואחרים, שההסתה הזאת עובדת עליהם בעניין הזה. וכאשר הם מרגישים שהם רבים באזור, אז הם מעזים לעשות דברים שהם לא צריכים לעשות בעניין.

לכן, כשאני מדבר על סוגיית ועדות הקבלה אני מתייחס אל זה כעוד כלי לצד זה שאתם צריכים להביא שירותי בריאות ואתם צריכים להביא מקומות עבודה ועוד המון דברים. ועדות הקבלה האלה הם

כלי לחיזוק הקהילתיות של הישובים, בעיקר הקטנים. אבל יש גם כאלה, ואנחנו עוד צריכים לבנות את הישובים האלה למצב שהם יגדלו. הם צריכים לגדול. ולכן כל הסיפור הזה של החסימה הזאת ב-400 ישובים שגורמת, נדמה לי דני עברי דיבר על זה, ממשגב, בעבר. גורמת לראשי ישובים לבוא ולומר אנחנו לא רוצים לגדול. כי אז אנחנו לא יכולים לפקח על מי שבא אלינו לישובים. עכשיו, על מי זה לפקח? מה זה הפיקוח הזה? הפיקוח הזה מדבר למשל על נדל"ניסטים, כל מיני חברים. דיברו על זה קודם, לכן אני לא צריך להאריך בזה. ישובים קטנים, לכל אחד שהוא גורם לא מתאים לישוב בעניין הזה - הוא גורם לא נוח. אני יכול לתת פה דוגמאות רבות על מצבים מאוד לא נוחים.

לכן אני חושב שהחוק הזה, חוק ה-400 לצורך העניין נקרא לו, היה חוק מאוד נכון. אני חושב שגם ניתנו בו מגבלות מאוד מאוד נכונות. יהודים יכולים לבוא וערבים ולהט"בים. שום עניין גזעני לא צריך להיות פה. גם בדקנו את זה בזמנו בעובדות. רבותיי, כמות האנשים שלא התקבלו בגלל ועדת קבלה היא 0.0 וכמעט כלום, ותבדקו מי זה.

גלעד קריב (העבודה):

אבל היא הנותנת. זה מעיד אז שאין צורך.

איל בן ראובן:

לא. יש צורך. יש צורך. כי האחוז הקטן הזה שאם הוא כן נכנס אז הוא יכול מאוד מאוד לפגוע בעניין של הישובים. ולכן אני, אם אני מסתכל היום על תיקון החוק כבוד יושב הראש. אני אומר לך שבעניין הזה של הגדלה מ-400 ל-700 ל-800 מאוד מאוד נכון. לגבי הסוגיה של המגרשים והמשפחות, גם את זה אני מקבל. אני באופן אישי הייתי מאוד מעדיף שיהודה ושומרון במקרה הזה לא תהיה בתוך הסיפור הזה של החקיקה הזאת. אני חושב שהיועץ המשפטי נתן פה כמה אמירות בעניין הזה שאני בסך הכל מסכים איתם. זה כללי משחק אחרים ואני בסך הכל מסכים עם העניין הזה.

לסיכום, אני חושב שהתהליך הזה, ועדות הקבלה, כמו שאמרתי, להגדיל אותן. כי זו נקודה נוספת בחיזוק הפריפריה והבאת יהודים לצפון. זאת נקודה קריטית בראייה הלאומית של מדינת ישראל.

אביחי בוארון (הליכוד):

לא הבנתי יהודה ושומרון, למה זה כללי משחק אחרים? הבעיה שלך היא משפטית טכנית?

איל בן ראובן:

יש הרבה מאוד בעיות. אני לא רוצה כרגע להיכנס לזה.

אביחי בוארון (הליכוד):

הבנתי, הבנתי.

איל בן ראובן:

אבל אני חושב שזה סיפור אחר.

היו"ר אוהד טל:

תודה רבה אדוני. תודה רבה. אנחנו עוברים לניצב בדימוס זוהר דביר. סמפכ"ל לשעבר וגם כן מגיע מטעם הפורום לביטחון הגליל.

זוהר דביר:

צהריים טובים לכולם. אני מפורום ביטחון הגליל. ניצב בדימוס, הייתי סמפכ"ל ומפקד מחוז צפון. מכיר היטב את הצפון, גם גר בצפון. וכיום בין השאר אני גם עומד בראש מכון לביטחון אישי וחוסן קהילתי במכללה האקדמית גליל מערבי. כך שאני מכיר גם היטב גם את הבעיה האקדמית של האירוע הזה.

על מנת למשוך בסוף אנחנו רוצים שיגיעו צעירים לצפון. לצפון ולנגב. אני כרגע מתמקד בצפון. צריך להגיד שחוסן קהילתי הוא משפיע ישירות גם על הביטחון האישי, ראה ערך שומר חומות. וכמובן

כלפי מעלה הוא משפיע על החוסן הלאומי. עכשיו, יש חשיבות עליונה לקהילות חזקות גם בשגרה וגם בחירום. שגרה זה בחיי היום יום, האם כל אחד שנמצא בתוך הישוב הזה לא פורס את המרקם הייחודי. ואני לא, בכוונה אני לא רוצה להיכנס כאן לשום אלמנט של גזע, דת, לאום וכו'. אני מדבר בהיבט של אנשים שמתאימים למרקם הכללי. זה יכול להיות עבריינים יהודים ועבריינים ערבים. זה יכול להיות קיצונים יהודים ויכול להיות קיצונים ערבים. זה יכול להיות לכל הכיוונים.

אני חושב שבסוף ועדות הקבלה האלה אמורות לסנן את האנשים הלא מתאימים, בלי להיכנס כרגע להגדרה שלהם, ולשמור על קהילה חזקה. עכשיו, קהילה חזקה באה לידי ביטוי, במיוחד בעתות חירום. ראינו את זה בשומר חומות. ואני מכיר את זה היטב גם כמפקד מחוז צפון, על כל מבצע שהיה בעזה או גם מלחמה בצפון - זה השפיע באופן ישיר, חד משמעית, לנושא ששם את הנושא של הכוח, החוזק של הקהילות של ישובים. היכולת שלהם לשתף פעולה עם המשטרה. זה יכול להיות מכיתת כוננות כזאת על כל אירוע שקורה וזה יכול להיות גם במקרה של שריפות. עזרה מיידית לכב"ה. אתה רואה את זה איך זה בא לידי ביטוי. ואם כרגע המחסום הזה של בין 400 או 399 כמו שזה היום, ל-400, לרמה של 700-800, אני לא רוצה כרגע להיכנס למספרים, ולמשוך על ידיהם אנשים שמתאימים למרקם הזה - אז אני חושב שזה משהו קריטי. הוא משהו שמשפיע באופן ישיר על הביטחון.

ואני רוצה להיכנס פה באמירה קטנה, רק לעניין הזה של אפרופו יידי ואפילו בתקופות מסוימות מפקדי - אלעזר שטרן, על כרמיאל או מצפה. והוא צודק. זה נכון, יש בעיה בכרמיאל, בהיבט של ההרכב. יש בעיה בנוף הגליל בהרכבים. אבל אני חושב שצעירים שרוצים למצוא את מקומם בנגב ובגליל הם יחפשו דבר ראשון את הישובים הקטנים, הקהילתיים. ולכן המיקוד מבחינתי, אני חושב שלחזק את הישובים האלו יחזק את ההתיישבות במקומות האלה. עם כל, עם הערת האזהרה שכל מי ששירת בצבא ועונה להגדרות של זה ללא דת, מין, גזע וכו' - אם הוא עובר את הוועדה שיגור באותו ישוב. אין בעיה. גם כיום יש הרבה מאוד ישובים. יש רשימה מאוד מאוד מפורטת כמה אנשים יש לך שהם לא יהודים בישובים האלה. אין, עובדה היא שמי שמתאים נכנס. ולכן אין כאן בעיה אמיתית בתחום הזה.

קריאה:

כמה ערבים יש בישובים?

זהר דביר:

יש רשימה. אתה רוצה רשימה? תקבל רשימה מפורטת ברמת הבודדים. יש כמעט בכל הישובים. זהו, אני אומר לתת עדיפות להתפתחות ישובים קטנים, מבוגרים. כיום הממוצע שלהם, החציון שלהם זה מעל 55, מבלי לפרוס את התפר העדין של הקהילה ועם זאת לייצר שם מקור משיכה לחבריה צעירים. תודה רבה.

היו"ר אוהד טל:

תודה רבה אדוני. אנחנו עוברים לסגן ניצב מאיר גוזלן. בבקשה. אתה קצין אח"מ של מג"ב. רק תסביר מה זה אח"מ למי שלא יודע, נגיד אני.

מאיר גוזלן:

אגף החקירות והמודיעין של משמר הגבול.

למעשה, אם אנחנו מדברים פה על הישובים הקהילתיים, אנחנו מדברים על מדינת ישראל שחלוקה פחות או יותר גיאוגרפית. 83% משטח מדינת ישראל הוא שטח כפרי, פתוח. הישובים הללו שאנחנו מדברים עליהם הם ישובים שנמצאים בשטחים הללו. למשטרת ישראל יש כוחות פזורים בישובים הללו שהם למעשה מהווים סוג של כוח נוסף עם יתרון יחסי של ההימצאות שלהם בשטח. של ההיכרות שלהם עם השטח. ואני מדבר בעיקר על יחידות המתנדבים. אם למשטרת ישראל יש בקירוב 2,500 מתנדבים, למשמר הגבול יש כ-8,200 מתנדבים שהם למעשה מגיעים מאותם ישובים. וככל שאנחנו מבחינת משטרת ישראל, מבחינת משמר הגבול, נגדיל את הנפח הזה, יעשה טוב למי שנמצא שם. בעיקר בנגב ובגליל, ששם אנחנו צריכים יותר כוח אדם, בטח ובטח מתנדבים.

כשאני מדבר על מתנדבים, אז אני מדבר גם על כיתת הכוננות. המענה הראשוני לאירועים באותם ישובים, זה כיתות הכוננים וצריך לומר את זה כאן. המענה הראשוני של אותן כיתות כוננות ושל המתנדבים, זה אותם אנשים שיכולים לאחוז בנשק ולתת את המענה. חלק ניכר מהישובים האלה הם גם ישובים שמגיעים במגע עם קווי תפר, מגיעים במגע עם איומים כאלה ואחרים. אני נמצא בבית הזה

בוועדות שונות. אם זה בנושא שטחי מרעה שהם נושקים לאותם ישובים. אם זה בנושא של פשיעה חקלאית שהולכת וגוברת. ואותם ישובים, הם נמצאים בחזית. ומבחינתנו, המענה הראשוני שניתן על ידי משטרת ישראל זה באמצעות אותם מתנדבים.

השיטור המועצתי המשולב שאנחנו הכנסנו אותו בשנה האחרונה באותן מועצות הוא נותן מענה חלקי. ואנחנו מתכוונים להרחיב את זה לעוד מועצות אזוריות, כדי שתהיה לנו יותר אפשרות לתת שירות לישובים הללו, לאנשים שחיים במרחב הכפרי. עד כאן.

היו"ר אוהד טל:

תודה רבה אדוני.

קריאה:

משטרת ישראל בעד החוק? לא הבנתי. מה הקשר?

מאיר גוזלן:

אני לא מדבר כרגע על החוק, אני מדבר על ההרחבה. אני מדבר כרגע על ההרחבה.

קריאה:

זה נשמע שמשטרת ישראל בעד החוק, אז תגיד את זה ברור.

מאיר גוזלן:

אני כרגע מתייחס להרחבה של אותם ישובים והרחבה של הישובים משמעותה הרחבה של כוח.

היו"ר אוהד טל:

אדוני, אתה, לא הבנתי. על איזה תקן אתה שואל פה עכשיו את השאלות? אז הוא אמר את מה שיש לו לומר וזה הכל. אתה לא חייב לאהוב את זה. אלון ביטון, קב"ט המועצות האזוריות, מרכז המועצות האזוריות.

אלון ביטון:

תודה אדוני יושב הראש. קוראים לי אלון ביטון, אני ראש אגף חירום וביטחון של מרכז השלטון האזורי. זה הגוף שמאגד את 54 המועצות האזוריות בארץ ושל התנועה הקיבוצית.

אני אדבר רק בפריזמה של ביטחון והגנה על הישובים שלנו. כאשר מדברים על חירום וביטחון נהוג תמיד לומר שלבנת היסוד זה המועצה האזורית. כולם אומרים את זה. היום זה כבר השפה הרווחת. מרח"ל, רשות חירום לאומי ומשרדי הממשלה, בטח פירוד העורף. ואפילו ידיד פה ממשמר הגבול דיבר כך.

אנחנו אומרים, מי שבאמת חופר לעומק שמבין שלבנת היסוד האמיתי זה הישוב. בסוף בסוף יש שני מונחים שמשפיעים לרעה על האיכות של הטיפול שמתקבלת בישובים קטנים. גם בשגרה וגם בחירום, האיכות של טיפול של כוחות משטרה, כוחות הצלה, כוחות כיבוי. כולם. זה לא בגלל שהם רעים, זה בגלל הזמן והמרחב. ובגלל בעיית גבולות הגזרה. אנחנו תמיד שיעוריים לעיר הגדולה. תמיד ישוב יהיה שיעורי לעיר גדולה. בטח אם זה עיר גדולה מעורבת. ועוד פעם, זה בגלל שיש שם תופעות פשיעה הרבה יותר חמורות לכאורה ממה שקורה אצלנו בישובים. אני אומר לכאורה, כי פרוטקשן, אלימות, הדבר הזה מחלחל אלינו ומחלחל בגדול. שריפות מתבנים, אמצעי יצור חקלאיים יכול לשבור ולמוטט מטה לחמו של חקלאי ואולי גם של משפחה שלמה. וקיים מתח קבוע בין היכולת שיש לגופים הלאומיים לתת לנו ביטחון, להעניק לנו ביטחון איכותי ורלוונטי, לבין הגודל של הישובים.

ומה שאמר פה גוזלן זה בדיוק הביטוי של זה. אנחנו צריכים, לצערנו אני אומר את זה, להגן על עצמנו. להגן על הבית. זו הסיסמה. אנחנו, משמר הגבול שומרים על הבית והמועצות האזוריות, הקב"טים שומרים על הבית ומגנים על הבית. למה זה? זה לא בגלל שאנשים משועממים או שאין להם מה לעשות. זה בגלל שהמדינה, והמשטרה אומרת את זה מעל כל במה, מתוחה עד הקצה. בהרבה מאוד דברים. ואנחנו הופכים להיות שיעוריים ואנחנו נאלצים למצוא פתרונות. הפתרונות האלה מבוססים בראש ובראשונה על

לכידות חברתית. ככה זה אצלנו. אם אין לכידות חברתית אין את הפתרונות האלה. לא צוותי חירום ישוביים, לא צוותי תרבות ישוביים, צוותי כוונות ישוביים, צוותי כיבוי ישוביים. כל מה שאתם רוצים. כל תפיסת הביטחון במרחב הכפרי, ואני מכיר אותה גם בצבא וגם במשטרה, מבוססת על הערך הזה. שאנחנו יודעים במקרה של רעידת אדמה, כל אירוע שיקרה בצורה סימולטנית ויאתגר את המדינה בהקשרים של רעידות אדמה, שריפות גדולות, שומר חומות 2 - אנחנו נתקשר 100, יגידו לנו נבוא עוד כמה ימים במקרה הטוב. אותו דבר כיבוי. לכן אנחנו עסוקים בוקר עד ערב לבנות יכולות עצמאיות. היכולות האלה מתבססות על זה שיש חוסן בתוך הישוב ויש לנו אנשים עם כוח אדם צעיר, איכותי, משוחררים מהצבא, שיוודע לתת את המענה הזה בזמן ומרחב רלוונטי. לא שבוע אחרי ולא יום אחרי.

והתנאים ההכרחיים לחוסן ישובי זה קודם כל שותפות. יש DNA לישוב. ישוב זה לא עיר גדולה. בתוך ישוב יש DNA. אם אתה לא מסתדר חלק מה-DNA, ואני לא יודע מה ה-DNA הזה, כי זה שונה מאוד בין ישוב לישוב. אבל לכל ישוב יש DNA, והוא צריך בסוף שיגיעו אנשים שהם לא לעומתיים. בוא נהיה לא קיצוניים, שהם לא לעומתיים לאותו DNA. כי בהיותם לעומתיים לאותו DNA מתחילות מריבות פנימיות, החוסן הישובי נסדק והיכולת שלך לתת מענה לא תהיה קיימת.

אני חושב, עוד פעם, לפי החוק כמובן. אבל איזה שהוא אלמנט של לקחת ולשקול את הדבר הזה בתוך ועדת קבלה, צריכה להיות בישוב, צריכה להיות במועצה, צריכה להיות במשרד הפנים, לא יודע - איפה שתחליטו. אבל הוא חיוני. הוא חיוני, כי אחרת לא יהיה חוסן ולא תהיה לכידות חברתית. ואנחנו מכירים מקומות שבאים אנשים עם הרבה מאוד כסף וקונים ועושים שם חומות גבוהות. אצלם אין פריצות, אין גניבות, אין כלום. אבל מה התרומה היחסית שלהם לישוב? היא כמעט לא קיימת.

אני לא רוצה לפתוח את היריעה עוד יותר ולדבר, באמת דיבר פה נציג השב"כ. הוא אמר, אני רשמתי שלוש מילים שהוא אמר, בגדול. שלושה משפטים, סליחה. הוא דיבר על רציפות הישובים, החוזק שלהם ומשילות. רציפות הישובים זה זמן ומרחב. זה היכולת שלהם להיות רלוונטיים במרחב. החוזק שלהם זה לבנת היסוד, זה בדיוק הניתוח שאנחנו הגענו אליו. הישוב הוא לבנת היסוד. ומשילות זה אם אתה באמת, דרך אגב, אם זה רלוונטי, אם המשטרה באמת תאציל, כי אנחנו כלום, אנחנו אזרחים. אזרחים שומרי חוק, אבל אזרחים. אם המשטרה ואתם כמחוקקים, תבינו רגע את גודל האירוע, סליחה שאני אומר את זה ככה, אבל האירוע הוא אירוע קיצון. שומר חומר 2 לפי תרחיש הייחוס הצבאי או תרחיש הייחוס המצרפי לעורף שאני מכיר זה אירוע קיצון. אירוע קיצון חמור מאוד. ואם אנחנו לא נקבל כלים כדי להתמודד איתו אנחנו יכולים חלילה להגיע לאירועים שאנחנו אף אחד לא רוצה להיות שם. לא אנחנו, המושבים, הקיבוצים והישובים הקהילתיים כאזרחים שומרי חוק ולא אף אחד.

לכן אני חושב שהדבר הזה צריך לחלחל לנו להבנה שהישוב צריך להיות חזק. כדי להיות חזק הוא צריך לעבור את הקו הזה של הסינוס. ישוב הוא בצמיחה ואז הוא בביסוס ואז הוא בדעיכה. יש יותר מידי ישובים בדעיכה. ישוב בדעיכה לא יודע לייצר חוסן, לא יודע לייצר עזרה לזולת, לא יודע לייצר צוותי כוונות. ישוב צריך להיות בצמיחה, צריך להיות חזק. אם הוא לא בצמיחה, הוא צריך להיות מעל גודל של 600, 700, 800 משפחות. כי אז יש לך גרעין. יש לך בסיס של צעירים שמסוגלים לעמוד בכל המשימות. זהו, זו עמדתנו, בטח בפריזמה של ביטחון. תודה.

היו"ר אוהד טל:

תודה. תודה רבה אדוני. גלעד, אתה ביקשת להתייחס. בבקשה.

גלעד קריב (העבודה):

טוב, אדוני יושב הראש. ראו, אתה ויתר החברים, יש פה דיון שמתנהל בשתי רמות שלא נפגשות. לא נפגשות. יש פה דיון עקרוני על סוגיות מהותיות לגבי עתיד הפריפריה הישראלית. הגליל והנגב, סוגיות של ערכים שעומדים ביסוד התנועה הציונית. סוגיות של משילות. סוגיות של חוסן כלכלי. זה פער אחד, ובאמת עולים פה עניינים כבדי משקל שדורשים התייחסות דרמטית של הממשלה הזאת, של הממשלות בעתיד, מכל צד שהן תהיינה. זו רמה אחת.

ויש רמה אחרת, שהיא החוק הקונקרטי הזה. ומה לעשות ששתי הרמות הללו לא נפגשות. הן לא נפגשות. יש פה איזה ניסיון להציג את הסוגיה המצומצמת של החוק הזה כאיזה שהוא פתרון קסם למגוון של בעיות אסטרטגיות שנובעות מהזנחה, שרצף של ממשלות ישראל הזניחו את הנגב ואת הגליל. ויש פה ממש איזה שהוא ניסיון למכור אשליה. אז חלק עושים את זה כי הם באמת נמצאים בתחושת מצוקה מעוצמת הבעיות בנגב ובגליל ורוצים לעשות משהו. וחלק עושים את זה מכיוון שהן משתמשים בבעיות הגדולות כדי להצדיק מהלך שחברים וחברות, בסופו של דבר, נועד לטובת דבר אחר. והוא נועד על מנת להשאיר ישובים קהילתיים כמועדון סגור. בסדר?

אני מניח שרוב האנשים שיושבים כאן מגיעים עם טוהר כוונות. באמת המציאות בנגב ובגליל היא בלתי נסבלת. וצריך לפתור אותה. אבל זה לא הפתרון. נזקו גדול מתועלתו. למה? כי התועלת שלו תהיה קטנה, לא הסיפור הזה יכריע את סוגיית ההתיישבות כי מדובר בחוק המספרים הקטנים. לא הסיפור הזה יכריע את היעדר המשילות. ואוי לאוזניים ששומעות שאזרח אומר אני צריך להגן על עצמי. אבל חברים יקרים, אז מה אתם אומרים? אתם אומרים, אבל חברים יקרים, תבינו, אני אתכם, אני לא תוקף אתכם. אבל אוי שהגענו למצב שבו אנחנו יודעים שיש בעיית ביטחון אישי ויש גם בעיית ביטחון קהילתי בנגב ובגליל. ואנחנו משלימים עם המצב שהמדינה נסוגה לאחור ואומרת האחריות כל כתפי האזרחים. ועכשיו טוב שיהיו לנו לא 50 איש בכיתת הכוונות אלא 80 איש בכיתת הכוונות הישובית.

היו"ר אוהד טל:

משפט אחרון.

גלעד קריב (העבודה):

אדוני, שנייה.

היו"ר אוהד טל:

משפט אחרון.

גלעד קריב (העבודה):

בסדר. אז יהיו עוד דיונים.

היו"ר אוהד טל:

יהיו עוד דיונים, אבל עכשיו משפט אחרון. יש לנו פה עוד אורחים שצריכים לדבר.

גלעד קריב (העבודה):

אז החוק הזה הוא חוק דרמטי. החוק הזה, בסופו של דבר לא נותן מענה לכל הסוגיות הגדולות שאתם דיברתם עליהם. יש מקום, בניגוד אולי לחברי הכנסת מהמפלגות הערביות, אני אדם ציוני. אני מאמין בהתיישבות כערך ציוני. הערך הזה גם היום מופיע בחוקי היסוד של מדינת ישראל. אני לא מזדעזע מלדבר על הצורך בגיוון אוכלוסייה בכל חלקי הארץ. לא רוצה לחיות במצב שבו יהודים מרוכזים במרכז, דרך אגב, זה גם לא טוב לפריפריה בלי קשר להיבט הלאומי.

אבל הדרכים לטפל בעניינים הללו לא צריכות לעבור דרך צעד שהוא לא לגיטימי במדינה דמוקרטית והוא גם לא יפתור את הבעיות.

היו"ר אוהד טל:

טוב, תודה רבה.

גלעד קריב (העבודה):

רוצים להרחיב ישובים? תרחיבו ישובים, רק ברשותך, עוד משפט אחד.

היו"ר אוהד טל:

לא, לא, לא. גלעד, גלעד, אני חייב לתת לאנשים שהגיעו מרחוק לדבר.

גלעד קריב (העבודה):

בסדר, משפט אחרון.

היו"ר אוהד טל:

אתה גם אומר, אתה לא היית בדיון הקודם. אתה מתייחס לנקודות שכבר דנו בהן ונתנו עליהן תשובות גם. אז אני מכבד אותך.

גלעד קריב (העבודה):

לא, לא, זה לא משנה. אנחנו בשלב - - - של חברי כנסת.

היו"ר אוהד טל:

מצוין. ועל כן אפשרתי לך לדבר.

גלעד קריב (העבודה):

בסדר גמור.

היו"ר אוהד טל:

בסדר. אז אני אומר, הדברים שאתה מדבר עליהם קיבלו התייחסות. אנחנו מכבדים אותך ולכן אתה דיברת גם. אבל עכשיו אנחנו רוצים להמשיך לתת להם, אנחנו רוצים להמשיך את הדיון.

גלעד קריב (העבודה):

נמשיך את הדיון.

היו"ר אוהד טל:

אי אפשר לחזור חזרה 20 פעם על אותה נקודה שכבר דנו בה.

גלעד קריב (העבודה):

זה לא 20 פעם. חברי כנסת צריכים להביע את דעתם על החקיקה.

היו"ר אוהד טל:

בסדר, קיבלת. אי אפשר לומר שלא קיבלת רשות דיבור ואפילו ללא הפרעות. כן, בבקשה, חברת הכנסת מטי בבקשה.

מטי צרפתי הרכבי (יש עתיד):

אני רק חייבת להגן על המרחב הכפרי. אני הייתי ראש רשות 12 שנים. מדינת ישראל אומרת לראש הרשות ולישובים, בגלל הפיזור הגיאוגרפי המאוד גדול. רשות יקרה, והישובים שלי היו בטווח שבין 15 ל-30 ק"מ כולם. רשות יקרה, את צריכה להיות ערוכה לחירום. אנחנו בעת חירום אמיתי לא נהיה שם לעזור לך. לא ברעידת אדמה, לא במלחמה, גם לא בגניבות חקלאיות, כי אחוז המתנדבים, אם זה מתמידים, אם זה כיתת כוננות, אם זה צוות חירום ישובי. יש תפיסת שגרה, ביטחון בשגרה וביטחון בחירום. ביטחון בשגרה זה כיתת כוננות ומתמידים. וצוות מוגנות מינית, וכל מה שאתה רוצה שהוא קשור לשגרה. ובחירום צוות חירום ישובי וצוות סע"ר, סיוע עצמי ראשוני. ומתנדבים שהם לוחמי אש ומגישי עזרה ראשונה. וכל מה שאתה רוצה. הרשות המקומית מתבססת - - -

גלעד קריב (העבודה):

גם בגבעתיים.

מטי צרפתי הרכבי (יש עתיד):

נכון. לא, זה בשונה. כי אם ייפול טיל במועצה פריפריאלית וייפול טיל חלילה - - -

גלעד קריב (העבודה):

אמרת שבגבעתיים יש משטרה? אז בזה צריך לטפל.

מטי צרפתי הרכבי (יש עתיד):

לא, אבל אין, זה מרחקים אדירים.

היו"ר אוהד טל:

טוב, בסדר.

מטי צרפתי הרכבי (יש עתיד):

ואם נופל טיל חלילה באשקלון ובמרחב הכפרי, הכוחות ינועו לאשקלון. ואני אצטרך כראש רשות לתת את המענה הראשוני.

גלעד קריב (העבודה):

הדרך הכי טובה - - -

היו"ר אוהד טל:

גלעד, גלעד קריב. חבר הכנסת גלעד קריב.

מטי צרפתי הרכבי (יש עתיד):

אבל גלעד, מדברים עכשיו רק על נושא של תפיסת הביטחון. זו תפיסת הביטחון של המרחב הכפרי, שמגנים על הגבולות. זה קריטי, צריך להבין את זה. הרבה מאוד מוטל על כתפי הרשות המקומית, המועצה האזורית והמתנדבים. זו תורת הלחימה, זו התפיסה. ומה שקורה בישובים שלא קולטים יותר חברים, משיקולם שלהם, מטעמים עמם, הישוב מזדקן. והיכולת לתת מענה בחירום בישוב שהזדקן ואין בו בעצם קליטה חדשה, נחלש. זה מבחן התוצאה.

גלעד קריב (העבודה):

שיגדילו את הישוב.

מטי צרפתי הרכבי (יש עתיד):

אבל זה מבחן התוצאה. ישובים שלא יכולים לבדוק שגורמים שליליים, למנוע מגורמים שליליים להיכנס לישוב עוצרים את הקליטה. אנחנו יודעים, כי גנים נסגרים, בתי ספר נסגרים.

גלעד קריב (העבודה):

זאת הבעיה?

מטי צרפתי הרכבי (יש עתיד):

זאת הבעיה.

גלעד קריב (העבודה):

תגדילו את הישובים.

מטי צרפתי הרכבי (יש עתיד):

אבל זה לא קורה בפועל. בסוף זה מבחן התוצאה. מה עושים עם זה?

היו"ר אוהד טל:

לא, חבריה, זה לא דוח שיח. די. גלעד, די.

גלעד קריב (העבודה):

זה לא מסתדר.

היו"ר אוהד טל:

בסדר, לא מסתדר לך.

גלעד קריב (העבודה):

ועדות הקבלה אתם אומרים - - -

היו"ר אוהד טל:

גלעד, די, די, נו. טוב, הבא בתור שידבר, תודה רבה חברת הכנסת צרפתי. אנחנו נעבור לדובר הבא, ד"ר עמיר פוקס, המכון הישראלי לדמוקרטיה.

ד"ר עמיר פוקס:

תודה רבה. קודם כל, אני רוצה, עלתה פה שאלה של חוק הלאום. אני רוצה להוסיף איזה שהיא נקודה. בחוק הלאום הופיע בהתחלה סעיף שאמר - - -

היו"ר אוהד טל:

אני אומר, מעכשיו אני ממש מבקש להקפיד, שלוש דקות לכל דובר, אחרת אנחנו לא נעמוד בזה. בבקשה אדוני.

ד"ר עמיר פוקס:

שלוש דקות לא יאפשרו לי להגיד את מה שבאתי להגיד. ואני חושב, טוב.

היו"ר אוהד טל:

חבל על הזמן, שלוש דקות.

ד"ר עמיר פוקס:

זה שיקול הדעת שלך כמנהל הדיון.

היו"ר אוהד טל:

נכון.

ד"ר עמיר פוקס:

אין מה לעשות. אפילו ש-97% מהאנשים פה באו לתמוך בחוק. בדומה לאחוזים של ועדות הקבלה.

היו"ר אוהד טל:

אתה מבזבז את הזמן שלך.

ד"ר עמיר פוקס:

אין בעיה. תשובה לעניין של חוק הלאום הייתה שהיה שם סעיף ספציפי שאמר שיהיה מותר לקהילות לאפשר התיישבות קהילתית נפרדת. אני הייתי, גם גור היה, גם גלעד לדעתי היה, בישיבה שבאו לפה איל ינון, הגיע אוהד נזרי וטענו שככל שיהיה הסעיף הזה אנחנו לא נוכל אפילו להגן עליו, אפילו שהיה מדובר בחוק יסוד, מרוב שהוא מפלה ומדיר.

זאת אומרת, האפשרות שעולה פה, אגב, אני חייב לומר, יש פה בעצם שתי טענות שונות לחלוטין. אחת היא החוק בכלל לא מפלה, מה פתאום. אין קשר יהודים, ערבים. מה, יש גם ערבים בישובים. זאת אומרת, כל העניין הזה של השוויון ואפליה, מאיפה אתם בכלל ממציאים אותו. ואם הוא אכן נכון, אז אני אומר ממה נפשך, תוציאו את הסעיף שאומר חוסר התאמה למרקם החברתי-תרבותי של הישוב וזהו. כי הוא ממילא 97% עוברים. אף אחד לא מופלה. בשביל מה?

אבל יש פה גם אנשים שאומרים בעיניי את האמת. שהחוק נועד ליהד את הגליל. ומיועד בחוק שנועד לאפשר הטבות ליהודים. בסדר, אז בואו נאמר את האמת שאנחנו סותרים את פסק דין קעדאן בגלוי ואז ננסה לראות האם החוק הזה, אם אפשר יהיה להגן עליו. כי כפי שאמר לכם היועץ המשפטי של הוועדה, החוק הזה ממילא לא עבר באמת ביקורת חוקתית אמיתית. היה שם רוב שאמר החוק לא בשל. ואנחנו לא יודעים אם תהיה אפליה. אבל ככל שהחוק יהיה בבירור מפלה וככל שאנחנו מעלים את המספר, מורידים ממנו את התכלית הקהילתית שלו, מודים בעצם שמדובר פה בקהילה מאוד גדולה. אנחנו מאבדים את התכלית שהיא זו שאפשרה לרוב מבית המשפט לא לפסול את החוק.

עכשיו, יש פה כמה דברים שאני חושב שהוועדה חייבת לדעת אותם. ולא ראיתי אותם עדיין, אולי פספסתי. אחד, על כמה ישובים החוק הזה הולך להשפיע? מה, מה מפת הישובים שהיום לא יכולים להפעיל ועדת קבלה וממחר כן יוכלו להפעיל ועדת קבלה. ואגב, מה קרה עם כל הישובים האלה? הרי, אני הייתי, עוד פעם, גם ב-2011 כשהחוק הזה עבר ורובי ריבלין עצר אותו כדי שימתנו אותו ולכן מיתנו אותו לרק 400 ישובים ורק בנגב ובגליל. עכשיו, היו ישובים אז שהם לא בנגב ובגליל שהיו בהם ועדות קבלה והפסיקו בהם ועדות קבלה ואנחנו כבר 12 שנים בלי זה. אולי נבדוק מה קרה בהם? האם הם התפרקו? הם הפכו להיות לא קהילתיים? אי אפשר, אין שם שיתוף?

היו"ר אוהד טל:

משפט אחרון.

ד"ר עמיר פוקס:

12 שנים. עכשיו, הסיפור עם המגרשים חייב להתברר. אי אפשר לחוקק חוק כזה בלי להבין מה זה אומר. האם יש ישובים שהיו בהם 1,000 מגרשים וכיום יש בהם 3,000 משפחות או 2,000 משפחות. חייבים לברר את הנקודה הזאת.

ועוד נקודה אחת. האם בכלל מקיימים את החוק? יש מסמך של מרכז המחקר והמידע של הכנסת מ-2019 שאומר שלמעשה כשהתחילו לבדוק, ראו שהרבה מאוד ישובים היום שהם מעל 400 משפחות גם בהם יש ועדות קבלה. משום שזה בכל מיני טריקים חשבוניים וכאלה. אני חושב הוועדה צריכה לברר את העובדות מה קורה בשטח. תודה.

היו"ר אוהד טל:

טוב, תודה רבה אדוני. עו"ד אהרן גרבר.

אהרן גרבר:

טוב, תודה רבה. אהרן גרבר, פורום קהלת.

אני רוצה להתייחס בעיקר לשאלות המשפטיות שעלו פה ואני אפתח ואומר שבניגוד למה שאמר פה חברי, אני חושב שהצעת החוק מדברת בשם עצמה, בניגוד לכל מיני דברים שעלו פה. אבל הצעת החוק לא מבקשת לבטל את התבחינים שיש כרגע שוועדות הקבלה יכולות לבחון. מה שבסך הכל מדובר פה, מדובר פה, זה לא בסך הכל, זה משמעותי. אבל לא מדובר על השאלה האם אפשר לחוקק את החוק או לא. הדיון הזה נערך בכנסת ב-2011, עליו היה בג"ץ כמו שפה אמרו.

וגם אם חברי ניסה ב-2011 למנוע את חקיקת החוק, החוק נחקק. והוא כרגע החוק המדינת ישראל. לא רק שהחוק נחקק, בניגוד למה שאמר פה היועץ המשפטי שדיבר על כך שהחוק בקושי עבר מבחן חוקתי, אני חושב שהנקודה המרכזית שצריך לשים אליה לב היא שמאז שהחוק עבר ב-2011 ומאז שביט המשפט כמה שנים לאחר מכן הכריע, אולי באמת מטעמים של חוסר בשלות, שהחוק לא בשל. מאז עברו הרבה מאוד שנים שהחוק קיים. ובאותן שנים, יש פה ארגונים שיודעים מצוין לעתור לבג"ץ, חלק יושבים פה הנציגים שלהם. הם יודעים מצוין לעשות את זה והם לא עשו את זה.

עכשיו, הסיבה שהם לא עשו את זה, זה כי לא היה מקרה לבוא לעתור עליו. ופה אני רוצה לומר משהו. אני לא חושב שזה פשוט. אני חושב שבאמת אנחנו עוסקים פה בשאלות מאוד מאוד מורכבות. השאלה הזאת שמצד אחד אנחנו מדברים על אגודות שיתופיות והמבנה הזה שבעצם כבר המון שנים במדינת ישראל ועוד לפני מדינת ישראל, זה המבנה שהרבה מאוד מההתיישבות הכפרית במדינת ישראל התאגדה בו. והיא עשתה את זה מכל מיני טעמים, החשיבות של הערבות ההדדית במקומות האלה. היא לא פחתה במהלך השנים.

אבל זה מעורר שאלות אמיתיות של חשש כמו שהזכירו פה קודם, חשש לאפליה, חשש לאפליה במיוחד ביחס לקבוצות עם סיווגים חשודים. ובאמת השאלה מה עושים. עכשיו, החוק הקיים ניסה לייצר איזה שהוא איזון. הוא ניסה לומר אנחנו לא נאפשר את זה בערים, אנחנו כן נאפשר את זה ביישובים קהילתיים. אנחנו לא נאפשר את זה בכל גודל של ישוב, נאפשר את זה רק בגודל מסוים. הוא ניסה ליצור איזון. באים אנשים ואומרים אנחנו לא רוצים איזון. לדעתנו זה צריך להיות אסור, נקודה. זה מה שעולה פה מצד אחד. ומצד שני, עולה הטענה, וזה מה שלדעתי אמור להיות הדיון. האם האיזון שנקבע, האם לאור הזמן שעבר, האם לאור מה שלמדנו מאז, האם לאור שינויים שהתרחשו במרחב, יש מקום לומר שאפשר לשנות קצת את האיזון? וזה לדעתי הדיון ועל זה אנחנו מדברים.

עכשיו שימו לב, מאז 2011, כשהחוק נחקק, קרו כל מיני דברים בעולם שאנחנו יכולים להסתכל ולהגיד אולי צריך לשנות את האיזון. אחד, למרות חוסר הבשלות, לא ראינו שהגיעו עותרים. למרות שהאגודה לזכויות האזרח יודעת מצוין לעתור. המכון הישראלי לדמוקרטיה ואחרים. ולא ראינו עתירות. ולא ראינו עתירות בנושאים האלה. לכן במובן הזה אני חושב שהאיזון צריך לנטות לכך, אגב, יש המון דרכים לתקוף החלטות ספציפיות. אם מישהו חושב שנעשה לו עוול יש המון דרכים. היו גם אז. השאלה היא לא האם אפשר לתקוף כשמישהו יטען שנעשה לו עוול, אלא האם כל החוק הזה בכללותו הוא לא ראוי מפאת האיזון. אז הדבר הזה, חלופה הזמן שעבר, אני חושב שהם מאוד מאוד משפרים את האיזון. זה דבר אחד.

דבר שני, ואני תכף מסיים.

היו"ר אוהד טל:

תתכנס לסיום.

אהרון גרבר:

כן, אני רואה פה את קוצר הזמן. הדבר השני הוא שגם יש דברים שהשתנו בעולם מאז. גם במדינת ישראל באופן ספציפי, דיברו פה על שומר חומות, דיברו פה על דברים אחרים, שבעיניי הם מלמדים שהצורך בערבות הדדית בהתיישבות כפרית לא עבר מן העולם. לא גמרנו לייבש את הביצות ואין היום צורך בדברים כאלה. אמרה פה חברת הכנסת ששימשה, אנחנו רואים שזה עדיין קיים. הצורך הזה בערבות הדדית בהתיישבות כפרית.

ומעבר לזה, גם כן היכולת שלנו היום לחיות בקהילות היא גם הולכת ומשתנה. ושוב אני אומר, זו שאלה מורכבת. שאלת האיזון היא באמת שאלה קריטית. אני לא יודע להגיד האם המספר צריך להיות 400 או 1,000, זה אני לא יודע להגיד.

היו"ר אוהד טל:

משפט אחרון.

אהרון גרבר:

אני כן יודע להגיד שגם בקהילות, ניקח אפילו דוגמה הכי בסיסית. בקהילות בווטסאפ, כשהתחילו עם הווטסאפ זה היה פחות או יותר לפני, כמה שנים לפני שחוקק החוק הזה ב-2011, היו 200 ומשהו

אנשים יכולים להיות בקבוצה. מאז הגענו ל-1,000 ומשהו אנשים. זה גדל ל-500 וזה גדל עוד פעם. אני לא יודע איפה לשים את הקו. אני רק אומר צריך לעשות פה את האיזון.

היו"ר אוהד טל:

תודה.

אהרון גרבר:

ומי שאומר שצריך לחתוך ופשוט לאסור על זה, א' זה לא הדיון. ו-ב' בעיניי זה לפספס את הנקודה.

היו"ר אוהד טל:

בסדר גמור. אבל אני חייב לתת לאנשים לדבר. אני חייב לתת לאורחים לדבר. מורן מימוני, המחלקה הציבורית ביוזמות אברהם, פה? לא. אוקיי. אמיר זגורי. האגודה למען הלהט"ב.

אמרי זגורי:

אמרי זגורי, מנהל קשרי ממשל באגודה למען הלהט"ב.

אני רק רוצה להעיר עוד נקודה בחוק הזה. והוא העובדה שאולי יש מטרות, כל מה שדיברתם כאן, מקובלות בישובים קהילתיים. אבל יש דרכים סמויות, לא מאוד מתוחכמות, להפלות אנשים שמנסים להתקבל לישובים ולהשתמש בפרוקסי של זה לא משנה אם חד הוריים, מצב כלכלי או זוגות חד מיניים או להט"בים כדי פשוט להניח ולהעריך שהם לא שייכים למרקם החיים הקהילתי. זה זוג נשים, אז כנראה הוא לא מתאים לישוב דתי. זה זוג גברים, הם יעשו מסיבות. והשימוש בקריטריונים האלו הוא מסוכן.

היום אנחנו מדברים על אזורים מסוימים, על מספר אנשים מסוים. ככל שנגדיל את זה אנחנו דוחקים עוד ועוד קבוצות מיעוט בחברה הישראלית מעוד ועוד ישובים. ומבחינתנו הדבר הזה הוא פסול. אנחנו לא דנים פה באם החוק יחוקק או לא, הוא קיים. אבל אנחנו מרחיבים פגיעה אפשרית בעוד ועוד אנשים, מטעמים שאין עליהם פיקוח. גם לא מפורט בחוק מנגנון פיקוח. על פי המחקר של מרכז המידע והמחקר של הכנסת. היום רמ"י מטפלים בפניות ואין באמת מנגנון פיקוח שקבוע בחוק כדי לפקח על אופן ועדות הקבלה והקריטריונים בהם הם משתמשים.

גלעד קריב (העבודה):

יש חובת דיווח?

היו"ר אוהד טל:

גלעד, גלעד.

גלעד קריב (העבודה):

בהרבה מאוד חוקים יש מנגנון פיקוח לדיווח לכנסת.

היו"ר אוהד טל:

תודה, תודה. זה על חשבון הזמן שלו, חבל. אתה מבזבז לו את הזמן ויש לו עוד דקה, חבל. תמשיך.

אמרי זגורי:

לא, היא רצתה להגיב.

אילנית ניר לוי:

רק אם אפשר יהיה להתייחס לזה. יש מנגנון פיקוח, נקרא ועדת השגות. יושבים בו נציגי המשרדים. גם משרד הכלכלה, משרד החקלאות, מינהל מקרקעי ישראל. ואנחנו מטפלים בכל ההשגות.

גלעד קריב (העבודה):

אפשר אדוני יושב הראש לבקש - - -

אילנית ניר לוי:

כן, אנחנו לא נרחיב את הדיון, אבל אם אני אשאל אנחנו נענה גם על זה.

גלעד קריב (העבודה):

כיוון שיש מנגנון פיקוח אז אני מבקש שלדיון הבא המשרד האחראי יגיש לנו בבקשה דוח מסכם. על 12 השנים האחרונות. כמה דיוני השגות הגיעו, מה היו התוכניות.

היו"ר אוהד טל:

בסדר, תודה גלעד. את רוצה עוד להתייחס?

אילנית ניר לוי:

זה פשוט נאמר בדיון הקודם על ידי החטיבה להתיישבות.

גור בליי:

אני רק רוצה לענות בהקשר הזה. כי קיבלנו נתונים. צריך להפריד פה בין זכות ערעור לפיקוח. יש נתונים על כמה דברים הגיעו לוועדות השגות ועל מה נדחו ועל זה אנחנו שאלנו, כשביררנו. אין פיקוח במובן הזה שכששאלנו את רמ"י אתם יודעים כמה אנשים עברו בוועדות קבלה? כמה אנשים נדחו? כלומר, כמה אנשים, ולא ערערו - אז זה לא ידעו. ידעו רק על הפן של ההשגות. לכן אחת מההצעות שלנו זה באמת שיהיה איזה רגולטור מלמעלה שיבדוק את הדברים האלה.

אילנית ניר לוי:

אז רק נאמר ממש בקצרה, ואם נידרש אז נגיש את זה בכתוב בצורה מסודרת את כל הנתונים. 97% באמת מכלל המועמדים שמגישים לישובים מועמדות מתקבלים.

היו"ר אוהד טל:

רק מבקשים פה את השם והתפקיד לפרוטוקול.

אילנית ניר לוי:

אילנית ניר לוי, נציגת משרד החקלאות ופיתוח הכפר.

גלעד קריב (העבודה):

אז מה התפקיד, אם 97% מתקבלים אז מה התפקיד?

אילנית ניר לוי:

רק לסיים לענות על השאלה, ברשותך. 3% מתוך הלא מתקבלים, מתוכם מגישים השגות 1% מגיש השגות לוועדות ההשגה. מתוכם 60% מתוך מגישי ההשגות, מתקבלים. אותם 40% שלא מתקבלים זה כאלה שוועדות ההשגה הגיע לאיזה שהיא החלטה שהם לא מתאימים להתיישבות הקהילתית. לא על רקע גזע, לא לאום ולא אפליה. פשוט לא מתאימים למרקם הקהילתי של הישוב. לא יכולים לתרום לאותה קהילה ובעיקר בעיקר זה אותם 40% שבאים לעשות סיבוב בישובים מבחינה נדל"נית ולא מעבר.

גלעד קריב (העבודה):

אז את זה אי אפשר למנוע בכלים אחרים?

אילנית ניר לוי:

אני יכולה לומר רק, אנחנו קוראים היטב - - -

גלעד קריב (העבודה):

אני יכול להציע לך 10 מנגנונים.

אילנית ניר לוי:

אני אשמח רק אם יורשה לי לסיים.

היו"ר אוהד טל:

כן, בבקשה.

אילנית ניר לוי:

אנחנו קוראים את כל ההשגות היטב ואת כל הנתונים המוגשים ובוחנים כל השגה והשגה בצורה רצינית ומכבדת.

היו"ר אוהד טל:

תודה. כן, היועץ המשפטי, בבקשה.

גור בליי:

רק להגיד לפרוטוקול, פשוט לטובת הוועדה, לדייק מבחינת העילות. שלפי הנתונים שהועברו לנו, הועברו בין 2014 ל-2023 זה הנתונים שרמ"י העבירו לנו לדעתי, הוגשו 109 השגות. ועדת הזכויות קיבלה 60 ודחתה 39 והיתר בוטלו או נשלחו בחזרה. מתוך 109 השגות העילות המרכזיות שעליהן בעצם ערערו זה היה 28 מתוך ה-109 היעדר כוונה לגור בישוב. 58, זה הכי נפוץ - אי התאמה לחיי חברה בקילה. ו-27 אי התאמה למרקם החברתי תרבותי. זאת אומרת, כך החלוקה. זאת אומרת, אלה שלוש העילות. שעושה רושם שהעילה הכי משמעותית זה אי התאמה לחיי חברה בקהילה. זה הנתונים שנמסר לנו על ידי רמ"י, זה לטובת הפרוטוקול.

היו"ר אוהד טל:

אוקיי, תודה. ד"ר ענת רוט.

ד"ר ענת רוט:

כן, אני מפורום שילה, מכון מחקר להתיישבות. אנחנו מלווים את ההתיישבות בגליל כבר זמן ממושך. אז קבוצת ההתייחסות שלי זה ההתיישבות בגליל, בעיקר בלב הגליל. קודם כל, נטען פה על ידי עמיר מהמכון לדמוקרטיה שיש הטוענים שזה או ייהוד הגליל או טוענים שאין פה אפליה. אז קודם כל, החוק הוא מהותו היא מאוד פשוטה. הוא נועד לאפשר לקהילות לגדול תוך שמירה על האופי שלהן. והחוק אומר את זה. כלומר, זה לא פה יש שוויון מוחלט לכל מי שרוצה להתיישב בישוב יכול לעשות את זה. הנה, יש את כל הפרמטרים האלה שמנה היועץ המשפטי שלא מאפשרים. שהחוק מאפשר לוועדת הקבלה לא לאפשר, זה לא שוויון מוחלט לכל מי שרוצה, לכל דורש. מי שלא מתאים לחיי קהילה, מי שלא מתאים למרקם הקהילתי ומי שלא רוצה לגור בישוב הוא לא יכול לגור בישוב הזה. אחרת הישוב לא יכול לגדול ולא יכול לענות לצרכים. אז זה לא עניין של אפליה. ועדת הקבלה היא בהחלט מסננת, אבל היא לא מפלה. ויש בה קריטריונים מאוד מאוד ברורים משפטית שלא מאפשרים לה. ובאמת כולם מדברים פה על ועדות הקבלה. אבל זה עלה רק עכשיו הסיפור הזה. אבל זה לא רק ועדת קבלה פה. כן? יש פה ועדת השגות, ממש כמו ועדת ערעור על ועדת הקבלה. כלומר, המנגנון פה שמאפשר לישוב לקבל בסוף את החברים שמתאימים לחיי הקהילה, הוא עובר פה כל כך הרבה בקורות. גם לשון החוק, גם הוועדה קבלה, גם ועדת ההשגות. הרבה מאוד גורמים מסננות שמאפשרות באמת שרק מי שממש ממש לא מתאים.

עכשיו, נכון, ציין היועץ המשפטי בתחילת הדברים את ההיבט שאנחנו רואים רק את מי שהתקבל. כלומר, רואים את מי שעבר. ומי שלא התקבל ומי שניגש. אבל לא רואים את מי שלא ניגש. אז נכון. אבל

אם מסתכלים לעומק בתוך הישובים, אם נכנסים לתוך הישובים ורואים מי עבר את ועדות הקבלה, אז מקבלים את התשובה המלאה. זה בעצם הצד השני. הצד השני הוא שכל המגוון, כל המגוון של כל הקבוצות האלה החשודות שצוינו פה נכנסות לישובים בצורה חופשית.

גלעד קריב (העבודה):

יש על זה נתונים, דרך אגב? יש לכם איזה מחקר?

ד"ר ענת רוט:

אין מחקר על כל הקבוצות. אני יכולה להגיד לך שלמשל ערבים, שזו קבוצה שהיא כאילו הפיל בחדר פה, כן? רק בישובי לב הגליל, שאנחנו מדברים על ישובי לב הגליל, 46 ישובים כפריים יש 270 ערבים ב-21 מתוך 46 ישובים. יש ישובים שעם עשרות ערבים. יש ישובים שעם ערבים בודדים ויש עם עשרות. יש לי פה את הפירוט. 270 זה מספר מכובד של קבוצה שהיא לכאורה פה מופלה והיא עברה את ועדת הקבלה. וכאלה יש להטייבים וחד הוריים והכל. אתה גם יכול למצוא אותה באופן חופשי בלמ"ס. פשוט מפורסם בלמ"ס.

עכשיו, הדבר השני של סיפור של ישוב חזק. כשאנחנו מדברים על ישוב חזק, קודם כל, באמת כמו שאמר אהרן לגבי המנגנון. הרי אין פה ערעור על המנגנון. המנגנון כבר התקבל ואף אחד לא מערער שהמנגנון הזה רוצים לשנות אותו. עם כל הסייגים. אגב, ישובים קהילתיים והרחבות קהילתיות בקיבוצים וישובים, זה רק ההרחבות. הם האגודה השיתופית היחידה. הקהילה היחידה שיש לה בכלל מנגנון כזה של ועדת קבלה שהוא עם כל כך הרבה בקרה ופיקוח. כלומר, יש ישובים ערביים, כמו שנאמר פה על ידי השר שיקלי, עד 30,000 יש להם ועדת קבלה. לא קוראים לזה ועדת קבלה, קוראים לזה בני מקום. אבל זאת ועדת קבלה, היא מקבלת רק בני מקום. אף אחד שהוא אפילו לא דרוזי לא יתקבל לישוב ערבי ולא צ'רקסי ובוודאי שלא יהודי. כלומר, זו ועדת קבלה, רק לא קוראים לה כך.

אז אנחנו מדברים פה באמת על ישוב מאוד סלקטיבי שהוא זה שמופלה. הוא, הישוב הקהילתי הוא זה שמופלה. הוא היחיד שחייב שתהיה לו ועדת קבלה ושיהיה לו את כל המנגנונים האלה שמגבילים עליו והוא האגודה השיתופית היחידה בדמוקרטיה המערבית שלא יכול להחליט מי יהיו חברי הקהילה. שבעצם האגודה לא יכולה להחליט מי יהיו החברים שבה, שמנהלים את חיי הקהילה. זה אבסורד. כלומר, יש גורמים חיצוניים שמחליטים בשבילה מי יהיו החברים בקהילה.

כדי שיש ישוב יהיה חזק ויהיה, כדי שהוא יהיה ישוב חזק והוא ישרוד, לא רק בגלל הצורך הביטחוני שהוזכר פה והאינטרס הלאומי והגנה על הגבולות וכו' ומענה לכל מיני צרכים אזרחיים אפילו, של שריפות, רעידת אדמה וכו'. הסעה, שירותים רפואיים לחברי הקהילה, שרובם אגב לא קרובים בכלל לצירי דרכים ראשיות. לוקח להם, אין שם תחבורה ציבורית. כלומר, כולם חייבים לעזור אחד לשני כדי לשרוד. כדי שיש ישוב כזה יוכל לשרוד הוא צריך להיות גם גדול, גדול. הוא צריך להיות גדול. הוא לא יכול להיות 400 משפחות. הוא צריך להיות גדול, זה הדבר השני. והדבר השני זה המרקם. אחד, באמת שתהיה השותפות, שדובר פה הנושא של הקהילתיות. והנושא שהוזכר בקצרה פה, צריך להדגיש אותו גם, זה הסיפור של הצמיחה הרב דורית. כלומר, ישוב כזה צריך שיהיה פה צמיחה רב דורית, שיהיו בו צעירים. אם אין בו צעירים ויש בו רק אנשים מבוגרים הם לא יכולים לתת מענה לצרכים של הישוב.

היו"ר אוהד טל:

טוב גברתי, אם אפשר משפט אחרון, אנחנו כבר בחריגה.

ד"ר ענת רוט:

וישובי לב הגליל כרגע, ישובי לב הגליל כרגע נמצאים במצב שבו הגיל החציוני הוא מאוד מאוד מאוד מבוגר ולכן הם לא יכולים לתת מענה. כדי שהם יוכלו לגדול, הם חייבים את המנגנון הזה שיאפשר להם לקלוט צעירים.

גלעד קריב (העבודה):

תבנו עוד יחידות דיור בישובים האלה. זה הפתרון. הם לא רוצים לבנות כי הם רוצים ועדת קבלה.

היו"ר אוהד טל:

נכון. אבל גלעד, אבל הסבירו פה טיעונים למה. למה זה קריטי. למה זה צורך קיומי. וגם הסבירו לך שזה לא מייצר אפליה, כי גם יש משפחות להט"ביות וערבים, כולם נכנסים. אחוזי הדחייה נמוכים.

גלעד קריב (העבודה):

--- נתונים, שאין אותם.

היו"ר אוהד טל:

בסדר, אז הציגו את הנתונים. לא, לא נכון. יש נתונים.

גלעד קריב (העבודה):

תביאו את הנתונים שהמחלקה להתיישבות תראה מי.

היו"ר אוהד טל:

בסדר. תודה.

גלעד קריב (העבודה):

שמכון המחקר, תביאו את הנתונים, בוא נראה את המספרים.

היו"ר אוהד טל:

תודה. משפט אחרון או שסיימת?

ד"ר ענת רוט:

משפט אחרון זה רק לגבי הגודל. רק שנבין, אני לא יודעת מאיפה המספר 400. אבל חוץ מזה ש-400 כרגע, כרגע מכסת ה-400 הושלמה בחלק גדול מהישובים. כדי שהם יוכלו לגדול הם חייבים להגדיל להם את זה. חוץ מזה שההגדרה של ישוב כפרי, אגב, לכן גם הייעוץ המשפטי אישר את החוק הזה בכנסת הקודמת. למה הוא אישר את החוק בכנסת הקודמת?

גלעד קריב (העבודה):

כי זה היה 400.

ד"ר ענת רוט:

לא, בכנסת הקודמת זה היה 600. ההצעה הייתה 600, אבל גם 700, זה אותו דבר. כי הרעיון שגרם לייעוץ המשפטי לממשלה לאשר את זה, זה שהגודל שמדינת ישראל מגדירה ישוב כפרי זה 2,000 נפש. 2,000 נפש כשגודל משפחה ממוצעת בישראל הוא 3.3 ואם אתה לוקח בחשבון שחלק זה גרושים, חד הוריים, אלמנים וכו', יוצא לך ש-2,000 נפש זה 700 משפחות בקירוב.

גלעד קריב (העבודה):

וכשנגיע בעוד 10 שנים, אינשאללה, המדינה תעבור להתיישבות, ונגיע בכל אותם ישובים ---

היו"ר אוהד טל:

גלעד קריב.

גלעד קריב (העבודה):

שהיום הם --- כשנגיע ל-700 מה תבואו ותאמרו? עכשיו צריך 1,100?

היו"ר אוהד טל:

בעגלה ובזמן קריב. טוב, תודה. תודה גלעד. עורך הדין, חברים, לא, ענת, ענת. גם את סיימת, תודה. תודה רבה לכולם. עו"ד עמית יפרח, מזלל תנועת המושבים. איננו. יכול להיות שהתפנה לנו זמן ואתם תוכלו להמשיך לדבר. רגע. חן גוטרמן, מנכ"ל המועצה האזורית לכיש. גם לא נמצא. נמצא. בבקשה.

חן גוטרמן:

אז במועצה אזורית לכיש, כמו אחרי תוכנית ההתנתקות, ארבעה ישובים חדשים. הישובים האלה, גם המיקום שלהם הוא אסטרטגי, זה בצמוד לגב ההר, אזור חברון. הישובים האלה דוהרים בעצם להקפאה. אחד מהם אני אתן אותו כדוגמה, זה גם הישוב שאני באופן אישי מתגורר בו, הוא נקרא בני דקלים. הישוב הגיע ל-400 מגרשים שכבר נמכרו, שווקו ונמכרו בישוב. יש לנו עוד שתי שכונות שאנחנו רוצים מאוד לשווק אותן, למכור אותן. יש ביקושים אדירים. לא, אנחנו תקועים לגמרי. אפשר לעשות את זה רק במכרז פתוח, לא במסגרת ועדות קבלה.

אני ברשותכם, דובר פה על המון היבטים, שעם כולם אני מסכים. אני אעלה נקודה נוספת מתוך השלטון המקומי. אני בטוח גם שמטי תוכל להזדהות עם זה. מבחינתי, כרשות, ההומוגניות של הישוב זה משהו שיש לו משמעות. אם בני דקלים, לצורך העניין, ייצא לשיווק במכרזים פתוחים והמשמעות תהיה שהאוכלוסייה תהיה שונה. זאת אומרת, האופי של הציבור יהיה שונה, המשמעות של זה זה בית ספר נוסף, זה מתנ"ס נוסף, זה מעונות נוספים, זה תנועות נוער נוספות. ואלה דברים שאני כרשות יש להם משמעויות רחבות, אני לא יודע לעמוד בהם. בסופו של דבר חייבים להביא אותם בחשבון.

אם בני דקלים, לצורך העניין, החוק יחוקק ונוכל לשווק את השכונות הנוספות, נוכל לאכלס את הציבור שם באוכלוסייה שהיא די הומוגנית בסיטואציה הנוכחית. המשמעות של זה מבחינתי כרשות, זה אירוע שאני יכול להתמודד איתו.

גלעד קריב (העבודה):

איך זה מסתדר עם מה שאמרו פה על ועדות קבלה, שזה לא מסנן?

היו"ר אוהד טל:

גלעד, נו מה יהיה? מה יהיה?

גלעד קריב (העבודה):

אבל הדברים - - -

היו"ר אוהד טל:

בסדר, אבל לא עכשיו, מה לעשות?

חן גוטרמן:

שם המגרשים ישווקו במכרז פתוח המשמעויות של זה כרשות הן משמעויות שאני לא יודע איך אני אתמודד איתם.

היו"ר אוהד טל:

סיימת? טוב. תודה רבה אדוני.

גלעד קריב (העבודה):

זה כן שמירה על הומוגניות. לא, אני פשוט יוצא מבולבל. תקשיבו, אמנם אני - - - יחידות מתמטיקה.

היו"ר אוהד טל:

אם הצלחנו לבלבל אותך, אז אנחנו במצב טוב. הבא בתור הוא האגודה לזכויות האזרח, עו"ד גיל, בבקשה.

גלעד קריב (העבודה):

חבר'ה, אני גם אוהב את מה שאתם אומרים, אני בעד התיישבות. אני רוצה עוד עשרות ישובים.

היו"ר אוהד טל:

טוב, בוא, תמשיך. חבל, גלעד מבזבז לך את הזמן.

גיל גן מור:

לא, לא, אני מתחיל ברגע.

היו"ר אוהד טל:

אז התחלנו, השעון רץ.

גלעד קריב (העבודה):

בגלל שזה האגודה ואני מפלגת העבודה אז הוא אשם? אתה יודע כמה האשמות אני יכול להפיל?

היו"ר אוהד טל:

גלעד, אתה על חשבון הזמן שלו.

גיל גן מור:

קודם כל, נתחיל בזה שאין קשר בין התרחבות הישובים לוועדות הקבלה. כן? אפשר לשווק את השכונה במכרז, שמענו את זה. הישובים פשוט מנסים להשתמש ברצון של המדינה להרחיב את הישובים ולסחוט בעצם את הפריבילגיה הזאת שלא ניתנת לאף אחד אחר חוץ מהם, לקיים ועדות קבלה.

מה גם שוועדות הקבלה חלות גם על סתם עסקאות רגילות של מי שרוצה למכור את הדירה שלו, שלא קשור בכלל להתרחבות הישוב. גם אין קשר, לפחות לא קשר חיובי, בין או מתאם חיובי בין החוק הזה לחיזוק ההתיישבות באזורים, באזורי הספר. אולי הוא עוזר לכמה ישובים קטנים. אבל כל המחקרים מראים שישובים הקהילתיים רק פוגעים בערים הוותיקות ומחלישים אותם. בעצם יש פה מנגנון שהוא - - . לוקחים את האוכלוסייה החזקה יותר לתוך הישובים הקטנים מהערים הוותיקות ו-"זורקים" את האוכלוסייה הפחות חזקה לתוך הערים האלה. כן?

ד"ר ענת רוט:

זו תיאוריה שכבר מזמן הופרכה. מזמן הופרך.

היו"ר אוהד טל:

לא, לא, ענת, ענת.

גיל גן מור:

מחקרים אני אראה לך אחרי זה. גם על הנתון שלך על הערבים לא נכון. כי בלמ"ס ישוב קהילתי זה לא ישוב של 400 משפחות, אבל לא משנה.

ד"ר ענת רוט:

לא של 400. אני אמרתי של 2,000 נפש.

גיל גן מור:

אחד הדברים שאנחנו תמיד שומעים, הישובים הקהילתיים הם לא יכולים למשל שיגיע פדופיל. אוקיי? או יגיע איזה מישהו שהוא זה. אבל אומרים את זה כל הזמן. שמעתי את זה מאות פעמים.

היו"ר אוהד טל:

אומרים, אומרים, בחדשות, בתקשורת. אומרים, לא משנה. נו, חברים.

גיל גן מור:

אומרים מישהו שהוא לא מתאים יהרוס את הישוב וזה. אבל אין להם שום בעיה שאותו פדופיל יהיה בשלומי או בכרמיאל. זה חוק רקוב, זה חוק לא מוסרי. בגלל שמה שהוא אומר זה שאנחנו רוצים אצלנו לסנן, אבל לא אכפת לנו שבשלומי או כרמיאל יחיו אנשים שאנחנו לא מוכנים לחיות איתם. הרי אנשים צריכים לחיות באיזה שהוא מקום.

לגבי החוסן של האזורים האלה, אני רוצה להגיד שאני הגשתי בשם האגודה לזכויות האזרח ובשם תושבים מהנגב והגליל לפני כמה שנים עתירה נגד האפליה של הגליל והנגב בשירותי שיקום בריאות. הראינו שיש אפליה רצינית, הרבה יותר מיטות שיקום במרכז פר אוכלוסייה מאשר באזורים האלה. ומשרד הבריאות לא זרם איתי, התנגד, נאבק בעתירה הזאת. אז זאת הסיבה שאנשים לא יכולים לחיות באזורים האלה ועוזבים אותם ולא בגלל ועדות הקבלה.

גם אין שום קשר בין קהילתיות לחוק הזה. 99% מהישובים שאנחנו מדברים עליהם הם לא ישובים שיש להם מאפיין קהילתי מיוחד. זה gated community של אוכלוסייה עמידה, ברובה אשכנזית. אנשים שם לא רוצים חיי קהילה, הם רוצים אליטיזם. הם רוצים לבחור את השכנים שלהם. אני יכול להבין למה אנשים רוצים את זה. וזה לא ברור לי למה אנחנו צריכים לתת להם את הדבר הזה. אם יש ישובים עם אורח חיים יחודי, דיברו פה על ישובים לחרדים או ישובים לדתיים אפשר - - -

אביחי בוארון (הליכוד):

החוק כבר עבר ב-2011.

גיל גן מור:

אל תפריע לי. אפשר לדבר על זה, אבל זה לא אומר שצריך ועדות קבלה. אפשר לקבוע אולי אפיון -

היו"ר אוהד טל:

טוב, משפט אחרון.

גיל גן מור:

לא, יש לי עוד כמה.

היו"ר אוהד טל:

לא, יש לך משפט אחרון.

גיל גן מור:

החוק הזה לכאורה יש בו סעיף איסור אפליה, אבל הוא גזעני במהותו. ואני חושב שהעובדה שנציג השב"כ היה פה והכניס את הנושא הזה של - - -

היו"ר אוהד טל:

תודה אדוני, אתה בחריגה. תודה. חבר הכנסת קלנר, בבקשה.

אריאל קלנר (הליכוד):

טוב, אני רוצה לומר ככה: המציאות, אדוני יושב הראש, והחברים פה, משתנה עם הזמן. ומדינת ישראל כן הכירה בצורך הזה של ישובים קהילתיים. וכן החליטה ונתנה, נתנה לו את התמיכה ואת הגב. וכך גם הכנסת בעבר. וכדי שישוּב קטן עדיין בגודל יצליח להחזיק מעמד במקום שהוא מקום של ספר, מקום שהוא מרוחק גיאוגרפית. דיברנו ושמענו פה קודם גם על אתגרי הביטחון וגם אתגרים של, אתגרים רגילים של מרחקים מבתי חולים ובכלל ממקומות שבעצם צריכים את אותה עזרה.

אז אנחנו צריכים, אותם מקומות צריכים להיות, יש להם אתגר, שני אתגרים למעשה שהוזכרו כאן גם. אתגר של ערבות הדדית. עכשיו, הערבות ההדדית הזאת זה דבר שהוא צומח בעצם בסופו של דבר מלמטה. אי אפשר לבוא ולהגיד, לבוא ולהכניס, סליחה. הוא צומח מלמטה. ומלמטה הוא בעצם נובע גם מהזכות של אותם ישובים לבוא ולהחליט את מי הם יקבלו לשורותיהם. אגב, שאנחנו רואים שהם כן עומדים. כלומר, יש פה נתונים שהם לא מפלים ולא מוציאים אנשים החוצה. אבל עדיין, צריך להיות איזה קריטריון מסוים של אנשים שיכולים לעמוד בכללים חברתיים ויכולים לחיות חיי קהילה חברתית. כי לא כולם בנויים לזה.

והדבר השני, שאנחנו צריכים לתת להם, לאפשר להם את הגודל המתאים. כי ללא גודל, אז גם אם יש ערבות של קבוצה קטנה זה לא נותן מענה לבעיות השעה ובטח לא במצבים של חירום או שבהם צריכים יותר את אותה ערבות.

לכן אני כן חושב שגם ההצעה הזאת חשובה ואנחנו חשוב מאוד לקדם אותה. ואני גם מברך אותך על הפעילות ועל העשייה. ואנחנו צריכים באמת לתת את המענה. אגב, וגם להקשיב לאותם קולות שמעלים את הטענות הנגדיות, כדי שבאמת לא, לא ניפול כאן למקומות אחרים. אבל בוודאי שזו הדרך הנכונה.

היו"ר אוהד טל:

תודה חבר הכנסת קלנר. אופיר, נציג חטיבת ההתיישבות.

אופיר צימרינג:

צהריים טובים, אופיר צימרינג מהחטיבה להתיישבות. מנהל את חטיבת חברה וקהילה. אני פה בשם החטיבה ובשם אנשי המקצוע שנמצאים בשטח ומצויים בכל ועדות הקבלה. מתכננים חברתיים, מנהלי אזורים. מה שאני הולך לומר מגיע מתוך מה שקיים בשטח שאנחנו רואים. ומתוך עמדתנו המקצועית. אני עובד סוציאלי קהילתי, מצוי במרחב הכפרי כבר לא מעט שנים.

בסיס הקיום של הישוב הכפרי הוא תלוי בקהילתיות שיתופית. התלות הקהילתית היא גבוהה ביותר. זה נובע מתוך עיקרון הדו רובדיות במועצות אזוריות. עד שהעיקרון הזה לא ישתנה שיטת ניהול הישוב לא תשתנה. היא מושתתת על התנדבות, מושתתת על מעורבות פעילה של התושבים במרקם הקהילתי שלהם. זה אומר בשגרה ובחירום, בניהול הישוב ובניהול התרבות. זה אומר שההנהלה היא לא בהכרח קניית שירותים מבחוץ, אלא אנשים מתנדבים. זה אומר מיסי אגודה, זה אומר מעבר לארנונה המשולמת כל דבר שאתה רוצה שיקרה בישוב אתה צריך לבצע אותו. כשמגיעים אנשים שלא נמצאים ולא מבינים את העניין הזה קשה להם. לכן, כשאנחנו מגיעים לוועדת הקבלה וקוראים להם יותר ועדות התאמה, אנחנו מוצאים אנשים שלא מבינים את זה כשהם נכנסים לתהליך. ולכן חלק מהתהליך הוא באמת בקשר אל מול הישוב. ונאמר פה על ידי היועץ המשפטי שאולי הנתונים שהצגנו בפעם הקודמת, שאני חוזר עליהם, 97.5% ממי שמגיע לוועדות הקבלה מתקבל - אולי הוא בגלל שפשוט לא הגיעו ואין לנו את הנתונים האחרים כי נעצרים אצל ועדות ההיכרות, מה שמכונה, בישובים. עוד לפני חוק ועדות הקבלה. אז על זה כמה נקודות.

גור בליי:

רק סליחה, אם אתה כבר מתייחס, עוד נקודה שאני אשמח אם תתייחס אליה גם, חוץ מוועדות היכרות אנחנו נתקלנו גם לפחות במקרה אחד בפסיקה בעמוקה, שיש גם איזה שהיא המלצה של המיישבת. שבעצם היא אוצלת את זה לישוב וזה בעצם עוד סוג של מנגנון עוקף. אז אם אתה יכול להתייחס אליו גם.

אופיר צימרינג:

כן, אני אתייחס. אני רוצה להתייחס רגע לסיפור הזה של בעצם ועדות ההיכרות. אחד, אנחנו פועלים על פי חוק. ועל פי חוק אנשים יכולים להגיע לוועדות הקבלה גם לא דרך הישוב. וזה קורה בפועל. בסדר? שתיים, אני חושב שוועדת ההיכרות זה דבר מבורך וכדאי שיהיו בכל ישוב. מכיוון שאנחנו לא מדברים על הליך קבלה מקביל או הליך עוקף קבלה. אלא הליך של אוריינטציה. הליך שאנשים מבינים לאן הם הולכים להיכנס. זה לא מתאים לכולם. לא הכוונה לרכוש מגרש, אלא להיכנס לתוך קהילה. יש הבדל גדול בין מגורים בעיר לבין מגורים בכפר. אנחנו לא רק משווקים מגרש שבו אנשים רוכשים ובונים את בנה ביתך. אנשים לא תמיד מבינים את העניין הזה. לכן ההליך המקצועי שאנחנו מלווים את כל הקהילות ואנחנו בעד קיום ועדות ההיכרות, בעיניי הוא מאוד מאוד חשוב וכמו שאנחנו רואים הוא לא מונע מאנשים להגיע.

נאמרו פה כמה אמירות, שנייה אני מתייחס למה שאתה שאלת. נאמרו פה כמה אמירות לגבי נתונים. כל נתון שיש בידינו אנחנו נשמח להעביר. יש נתון שיהיה לנו קשה מאוד להעביר אליכם, הנתון שבו חבר הכנסת קריב ביקש לדעת כמה מזרחיים וכמה להטי"בים מתקבלים לישוב. אנחנו לא יכולים לתת נתון כזה, מכיוון שכל האנשים שאנחנו, לא רק כי אסור לשאול. כל האנשים שאני מייצג, אנשי המקצוע שנמצאים בוועדות הקבלה, יש להם איזה תכונה אנושית בעייתית. הם עוורי צבעים. אנחנו לא רואים את זה. אני לא שואל, זה לא מעניין אותנו בכלל.

אז בשבוע שעבר שאלו, אמרו שאנחנו מדירים מזרחים. מי זה מזרחי בכלל? והשבוע אומרים שאנחנו מדירים להטי"בים. מאיפה זה מגיע? אוקיי. אז לך עכשיו תוכיח שאין לך אחות. מה זה הדבר הזה? אז אני לא יכול לתת נתון כזה, כי זה בכלל לא בבסיס הבדיקה שלנו. אנחנו לא שואלים, זה לא מעניין. וגם אנחנו רואים שיש משפחות שמגיעות ישירות לוועדות הקבלה.

לגבי ישובים שיש בהם מאפיינים יחודיים. בעמוקה למשל המיישבת זה לא החטיבה להתיישבות אלא הסוכנות היהודית. אוקיי? ושם יש על פי תקנון, כמו שהזכרת קודם, יש מאפיינים יחודיים שהוכרו. יש מעט ישובים שקידמו את זה. והייתה פסיקה לאחרונה בעניין. אנחנו לא מצוים שם.

גור בלי:

יש מה, סליחה? מעט ישובים שמה? שהם בסטטוס הזה? זה מה שאתה אומר?

אופיר צימרינג:

כן, נאמר פה על ידי די"ר פוקס לבדוק, שאלה מאוד נכונה שאנחנו באמת בוחנים אותה. מה קורה באותם ישובים שלא מתקיימים בהם ועדות קבלה. אוקיי? אז אני לא רואה פה, יש, הנה, נציגי מועצות וראשי מועצות יכולים להגיד שיש ישובים קהילתיים גדולים שבהם לא מתקיימים הליכי קבלה יש איתם בעיה בסיסית בהבנה של אנשים לאן הם הגיעו. אוקיי? לא בגלל שאנשים חלילה לא בסדר. אלא בגלל שהדו רובדיות מחייבת את היישוב להתנהל בצורה של התנדבות. בצורה שגם בשגרה וגם בחירום שדובר עליו פה, צחי וכדומה. הישוב הוא זה שמחזיק. מגיעים אנשים מהעיר שהם שילמו ארנונה ומבחינתם הם שילמו הכל, גם תברואה, גם זיקוקים ביום עצמאות וגם הכול. ואז הם מגיעים ומבינים שמעבר לארנונה צריך לשלם גם מיסי, לשלם מיסים, מיסי אגודה. להתנדב בעצמם. יכולים לשלם היטל שמירה, אבל הם גם יצטרכו לשמור בעצמם בתורנות. ואנשים לא תמיד מבינים את זה. כי הישובים הללו מתקשים לקיים את עצמם בערבות הדדית גבוהה והרבה פעמים הם נופלים כנטל על המועצה.

הרציונל של 400 משפחות שדובר עליו כאן. אני רוצה לתת סקופ קטן: יש קהילות קטנות עם ערבות הדדית גבוהה ויש קהילות גבוהות עם ערבות הדדית נמוכה. המספר לא זה העניין. מה שהעניין הוא זה פרמטרים שונים שקובעים את הקהילתיות. אבל זה שישוב גדל מעל 400 משפחות לא נגמרה הקהילה. המאפיינים שבסיס קיומו כיישוב כפרי מחייבים אותו להתנהל בערבות ובהתנדבות. קיימים גם מעל 400 משפחות. לכן התלות עדיין נשמרת. ואפילו יתרה על כך, יתר על כן, ישובים גדלים מעל 400 משפחות צריכים להקפיד יתר על המידה על הרב דוריות שלהם. מכיוון שנאמר כבר לפני, שכשישובים מתבגרים הם לא מצליחים להחזיק את השירותים הבסיסיים הניתנים. למשל אדם שמתגורר בעיר וגר בשכונה שהתבגרה וגן הילדים נסגר באותה שכונה לא יקרה שום דבר אם הוא יעבור לשכונה הצמודה וישלח את ילדיו לגן הילדים. ביישובים כפריים זה לא ככה. במיוחד בפריפריה, המרחקים רחוקים. אם לא מקפידים על הרב דוריות גם כשהישוב גדל, אי אפשר להקפיד על זה.

לגבי האזורים הנוספים. אה, ודרך אגב, עוד עניין, בנוגע לרף המשפחות המקסימלי. אם אני טוען שהמאפיין הוא בעצם עצם היותה קהילה כפרית, אז זה לא משנה אם עברת את ה-400 או לא. ברגע שיש

לך על פי לוח 2 מספר מסוים שבו ישווקו המגרשים, כל המגרשים שם צריכים להיות משווקים באותה צורה. אוקיי? ואם לוח 2 מתעדכן, גם זה.

ד"ר עמיר פוקס:

סליחה, אבל היה כתוב במסמך הזה שממשיכים להפעיל ועדות קבלה גם בישובים שהם מעל 400 ככל שלא מדובר במגרשים חדשים, אלא כמישהו מוכר את הדירה שלו. ולכאורה זה אסור על פי החוק. לזה התכוונתי. מישהו בישוב הזה, שיש בו 405, מוכר את הבית שלו, עדיין ממשיכים להפעיל. זה מה שהיה כתוב במסמך.

אופיר צימרינג:

יש פה עניין של פרשנות בין אזורים שונים ברמ"י. אבל בגדול אנחנו מתייחסים לכל אדם לא בהיבט של רכישת מגרש או לא, אלא כניסה לקהילה. וזה לא מעניין אותי אם הוא רוכש או לא. מבחינתי אותו דבר, כן? הקבלה לתוך האגודה, הכניסה שלו היא אותו דבר אם הוא רכש מגרש או אם הוא רכש בית יד שנייה. בסדר?

באזורים נוספים שבהם חולקים מאפיינים זהים, בעירון, בחבל עדולם, במזרח לכיש - אותם מאפיינים לא ישתנו בגלל קו גיאוגרפי כזה או אחר. אוקיי? מטר ממנו יש ישוב עם אותם מאפיינים, צריך לחלוק את אותו דבר. הפער בין ההגדרה בין מגרשים משווקים לבין משפחות, אנחנו דוגלים ומצדדים בהגדרה של מגרשים משווקים. את זה אפשר למדוד. משפחות, מהיכרותנו את המציאות, כשיש יחידות משנה, יש סוחרים, יש אנשים שהולכים וחוזרים. אנחנו בכלל לא יודעים למדוד את זה. אוקיי? מגרשים משווקים מאוד מאוד פשוט. בסדר?

ואני חוזר לשורה התחתונה, שאיתה התחלתי. ישנה תלות קהילתית גבוהה בישוב הכפרי. אנחנו מדברים על כפר ולא פרבר. ברגע שאנחנו לא מאפשרים את התנאים האלה לניהול היישוב אדם מגיע לעיר קטנה, רק שאין לו את דרכי הניהול של עיר קטנה והוא נאלץ ליפול על צווארה של המועצה. ישובים בכפר לא יכולים להתנהל בצורה כזאת.

היו"ר אוהד טל:

טוב. כן בבקשה, אדוני ראש המועצה האזורית מנשה.

חגי מנשה:

כן, דובר על נגב וגליל. אני, מנשה זה כביכול מרכז הארץ גבעות עירון. יש לנו ישובים, מדינת ישראל החליטה להקים ישובים בזמנו לאורך הקו הירוק. יש מול חלק גדול מהישובים ישובים פלסטינאים שנמצאים ממערב לגדר הפרדה. והעובדה היא שחלק גדול מהישובים האלה סובלים הן מירי, הן מהתנחלויות. אני מדבר על הישובים היהודים, אני לא מתבייש לומר, שישבו אותם לאורך הקו הירוק. והם סמוכים לישובים גם ערבים בתוך הקו הירוק, שאינם סובלים מהתנחלויות של ישובים פלסטינאים. לעומת זאת, הישובים היהודים על גבעות עירון סובלים לא מעט מהתנחלויות. הלוואי הלוואי והשלום היה.

היו"ר אוהד טל:

התנחלויות.

חגי מנשה:

התנחלויות. הלוואי והשלום היה מגיע ויגיע וכולנו. אבל הדברים האלה קורים. ולכן גם הישובים האלה חייבים בהרחבה, בהתחדשות ובחיזוק של אותם הישובים. ולכן זה חייב, זה חייב לחול גם עליהם.

אומר גם זה, מעבר לכך, ואני חוזר על מה שאמרתי בישיבה הקודמת. יש לנו במועצה גם שלושה ישובים ערבים שגדלים. ואותם הישובים עומדים על כך שכאשר משווקים אצלם מעבר לאדמות הפרטיות ששייכות כמובן להם, שהמינהל משווק אצלם את הקרקעות, שזה יהיה אך ורק לתושבי המקום שחיים במקום הזה. ולא יאפשרו וגם לא רוצים ולא יקבלו, תושבים חיצוניים אליהם. בגלל השמירה הקהילתית שלהם, של הישובים האלה עצמם. זאת אומרת, גם הדברים האלה הם קיימים וזה לא אפליה, אלא הישוב, גם הישוב הערבי רוצה לקיים חיי קהילה שבאופי שלו. ואף אחד לא מגנה את זה. אנחנו מכבדים את זה.

ולכן אני חושב שהדבר הזה צריך לחול גם בגלל הסיבות הביטחוניות על אותם ישובים הרגישים, לאפשר גם להם לקבל ולחזק את עצמם על ידי כך שלפחות עד בוא השלום ישמרו גם על עצמם ועל הביטחון שלהם.

היו"ר אוהד טל:

תודה רבה אדוני.

גור בליי:

כמה שאלות שעולות גם בדברים האלה וגם אני רציתי להפנות לאופיר. קודם כל, לגבי האזורים שבהם אתה מחיל. בסוף כל התפיסה שעומדת ביסוד החוק גם דוברת, תפיסת הקהילתיות ובמיוחד בפריפריה ששם יש איזה תלות הדדית. זה לא איזה ציפור שאתה נותן. זאת אומרת, באיזה שהיא רמה זה נשמע ככה, חלק מהישובים. יכול להיות שיש ישובים בקו התפר שמאוד סובלים, כן? אבל אם אותם ישובים שבקו התפר נמצאים חצי שעה מתל אביב או מירושלים, זה חבל עדולם או לכיש, אז כל התזה הזאת של התלות ההדדית היא קצת, היא הרבה יותר חלשה. זאת אומרת, לא דין גליל או נגב, שבה אתה אומר כמו שדובר פה הרבה אתה תלוי בחבריה שאיתך בישוב. אין לך לאן ללכת. זה לא אותו רצינול. זה לא כמו, לא יודע, הטבות מס, אזורי עדיפות לאומית. כל מיני דברים כאלה שמדינה אומרת זה ישובים שהם במצוקה כזאת או אחרת, מצוקה כללית. אלא זה אזורים שבהם יש תלות הדדית בגלל הריחוק מהמרכז וכן הלאה.

אהרון גרבר:

למה בגלל הריחוק? דיברת על הקשיים והערבות ההדדית, היא יכולה להיות קשורה אם יש קשיים מסוימים גם אם אתה באזורים שהם לא מרוחקים.

גור בליי:

לא, אבל הפן הקהילתי.

אהרון גרבר:

הפן הקהילתי רלוונטי במקום שבו יש קשיים שאתה צריך להתמודד איתם כקהילה ואתה לא, אתה לא יכול להתמודד עם זה לבד. זה לא כמו שאתה בעיר, אלא במקום שבו אתה קהילה קטנה שמתמודדת מול התנאים שסביבה. זה לא, המרחק הוא לא בהכרח המגדיר. ברור שיש לזה השפעה. אבל זה לא הדבר היחיד.

גור בליי:

תראה, אני חושב, לפחות בזמנו בדיונים על התיקון המקורי, המרחק כן הוגדר כדבר מרכזי. המרחק כן הוגדר כדבר מרכזי. כי יש לך הרבה מאוד ישובים בקו התפר שלאורך כל, בהרבה מאוד אזורים, חלקם ישובים מאוד מאוד מבוססים ומאוד עשירים, קטנים, שלא נכנסים לזה. זאת אומרת, השאלה בסופו של דבר יכולות להיות אגב קהילות שסובלות מכל זה גם בעיר. זאת אומרת, יש שכונות שיש בהן איזה שהיא קהילה. בסוף דובר על הריחוק כדבר מרכזי. אני לא אומר שזה אפריורי היחיד, אבל זה דובר כדבר מרכזי. זה גם עלה פה בשני הדיונים בצורה משמעותית. הרבה יותר קשה לי להגיד על חבל עדולם, שנמצאים בין ירושלים לתל אביב. או גם חבל לכיש שנמצא גם כן במרחקים די קרובים למרכז הארץ. עכשיו זו שאלה אחת.

שאלה שנייה, לגבי הקריטריונים. העליתי את זה קודם, אבל זה ככה מתחבר גם לדברים שצינת, אופיר. ככל שהדבר המרכזי הוא הנושא של העבודה המשותפת בקהילה, התלות ההדדית בקהילה וכן הלאה. השאלה שוב פעם, הא, אין מקום דווקא להשאיר את הפן של התאמה לחיים בקהילה ולהשמיט את הפרק של המרקם תרבותי חברתי. זאת אומרת, אם ממילא אומרים, וזה נאמר פה כמה וכמה פעמים. אנחנו מקבלים ליישוב אנשים בלי הבדל גזע, דת ומין. עכשיו, מה זה בלי הבדל גזע? זאת אומרת, עם מגוון תרבותי רחב. אז השאלה, כי זה הרי אחת מהעילות. אני אומר שוב, כמי שגם ייצג באופן אישי עסק עם זה בבג"ץ. זה אחד הדברים שנתפס הרבה פעמים כשם קוד לאפליה. אז אדרבא, זאת אומרת, הנה חנימני. אם אין כוונה לעשות אפליה כזאת, ואם הדבר המרכזי זה שהבן אדם מתאים לעבודה בחיי קהילה וכן הלאה, אולי אפשר להשאיר את העילה הזאת. אולי לתת ביטוי להיות קונקרטי כמו זוגות צעירים. זאת אומרת כמו דור המשך, בני מקום. זאת אומרת, דברים שייתנו את ההמשכיות של הישוב. ולא לעשות שימוש באותה עילה שהיא נתפסת כיותר בעייתי. היא יכולה לשמש גם אם היא, בוא נגיד בין אם היא משמשת

ובין אם היא לא משמשת. ואדרבא, דווקא אם היא לא משמשת או לא רוצים להדיר על ההיבט הזה, אז בוודאי שיש היגיון לשקול להוציא אותה.

הדבר השלישי, אתה התייחסת לנושא של ועדות היכרות. זה ברור שבן אדם צריך לדעת לאן הוא מגיע וכן הלאה. אבל כן מה שעלה, ולכן יכול להיות שגם פה אפשר לחשוב איך לבנות את התהליך הצורה אחרת. חלק מה שראינו בפרוטוקולים של ועדת השגות שזה לא סתם בוא תבין ככה, לפני השידוך בוא תכיר אחד את השני. אלא דובר בסיטואציות שוועדות ההיכרות האלה אמרו למועמדים עזוב, אין לך מה לבוא לוועדת הקבלה, כי אין סיכוי שיקבלו אותך. אז אם הם עושים את זה, אז זה כמובן סותר את הרציונל של החוק. זאת אומרת, וזה יכול להיות סיטואציות שבדיוק מחמת העילות האסורות. אז יכול להיות שגם את זה אפשר לתת לזה מענה, אם למשל ההפניה לוועדת קבלה תהיה בידי גורם אחר. זאת אומרת, אתה תבוא לאיזה ביקור. ברור שאתה צריך להכיר את המקום. אבל שהדבר הזה ירוכז מחוץ להיות בסופו של דבר. אתה תבוא לישב. אתה תלך, אתה תסתכל. אתה לא יכול למנוע מאנשים לדבר, כן? אבל בסופו של דבר לא יהיה, תהיה איזה שהיא אפליה. כעניין תהליכי הדברים האלה יעשו בנפרד. אז זה שלושה דברים.

אופיר צימרינג:

טוב, אני רוצה להתייחס בסדר הפוך. לגבי ועדת ההיכרות, ההפניה של האדם שמגיע, משפחה שמגיעה לאבחון ולכל התהליך היא נעשית על ידי המועצה. המועצה ויושבת הראש. נכון שבפועל יש לנו איזה שהוא הליך, זה לא בהיבט הפורמלי, שבו מגיע אדם לוועדת ההיכרות ואומרת אוקיי אני מפנה אותך למועצה. בהדרכה שאנחנו נותנים ובליווי לכל ועדות ההיכרות הקיימות אנחנו רוצים לדעת הכל. זאת אומרת, אם הגיעה משפחה, בוודאי, גם אם לא תגידו לנו זה בסדר, הם מגיעים אלינו בכל מקרה. אבל בוודאי אם לא הגיעה או שאתם חושבים אחרת. שם בוודאי אנחנו רוצים לדעת. ופה אנחנו נזמן את המשפחה. זאת אומרת, אין מציאות שבה, לפחות אנחנו לא רוצים, אנחנו רוצים לשמור על החוק. כי יש היגיון לחוק. כדי שלא נמנע זכות של אדם, אזרח כמוני כמוך, ושלא נפסול אנשים על סמך מה שהישוב חושב כי זה יושב לו על איזה אינטרס לא נוח. אז בוודאי אנחנו רוצים לקיים, כל מי שרוצה להגיע לוועדת קבלה יגיע לוועדת הקבלה. אנחנו נבחן.

לגבי מרקס חברתי. נכון, זו סוגיה קצת יותר קשה. היא הרבה יותר מורכבת להתייחסות. ישנם אנשים שרואים עצמם מתאימים לישב, אולי הם באמת מתאימים לישב כלשהו, אבל לא לישב ספציפי אליו הם נבחרים. לדוגמה, אני יודע שהחוק מדבר על ישוב באשר הוא ישוב, או קהילה באשר היא קהילה. אבל כל מי שחי בשטח יודע שיש הבדל מהותי בין ישוב למשל ישוב מעורב שבו יש דתיים וחילונים יחד לא כפועל יוצא מהמציאות הדמוגרפית, אלא בצורה מכוונת, שיש לו אורח חיים מיוחד. וכשמגיע אדם שממש לא מתאים לחיים האלה זו עילה. הוא לא רוצה. או שהוא בא להכעיס או שהוא בא לכפות את דעתו, זו העילה שבה אנחנו משתמשים למשל בדוגמה שכזאת.

המרחק מהמרכז אכן זה פקטור משמעותי ביותר. נכון. אבל הוא לא עומד בפני עצמו לבד. זאת אומרת, יכול להיות מצבים אם אנחנו חותכים את קו 35 ככביש 35 אז אוקיי, מה שמתחת הוא נגב. אבל מה קורה עם משהו שהוא שנייה מעל קו 35?

גור בליי:

כל קו, כל קו. גם מי ששנייה מחוץ לחבל עדולם. זה אתה יכול להגיד את זה על כל קו שאתה תיצור. כמו האפרוח שרגל אחת פה ורגל אחת פה. זה בסדר, זה תמיד קיים. אבל בסוף, אתה חותך.

אופיר צימרינג:

נכון, בסוף צריך לחתוך. אבל בסופו של דבר אני אומר לא צריך להתייחס רק לפקטור הגיאוגרפי. הוא באמת באמת משמעותי. המרחק מהמרכז הוא משמעותי. כי כשאנשים מתפרוורים מהמרכז הצידה, אז זה העניין. אבל אם הישוב הוא ישוב קהילתי ואנחנו יכולים לאמוד או אפילו למצוא מפתח לכל ישוב, אז זה סיפור אחר לגמרי. אם הסיפור הוא רק פרורי ונשען בעצם, אנשים יוממים לחלוטין וכל השירותים הקהילתיים וחינוך שלהם בכלל לא בתוך הישוב, זה עולם אחר לגמרי. אבל פה אנחנו לא מדברים על ישובים כאלה. מדברים על ישובים החולקים מאפיינים זהים לשכנים שלהם, הם רק לא בקו הנכון.

היו"ר אוהד טל:

טוב, תודה רבה. אני מתנצל, משרד המשפטים, את ביקשת לדבר וזה ברח לי פה בין הדפים. אז את רוצה לדבר עכשיו?

נועה מושיף:

תודה. אני לא אאריך במילים, כי כבר אמרנו את עמדתנו בדיונים הקודמים וכבר גם הזמן קצר. אז אני רק אגיד בכמה משפטים שאנחנו כאמור חושבים שיש קשיים משפטיים עם ההצעה כפי שהיא היום, כפי שהציג אותה היועץ המשפטי. ואני רוצה לעשות איזה שהוא חיבור גם לאינטרס הציבורי, שזה התמה של הדיון היום. אהבתי שהיה רעיון מסדר.

בסוף, גם האינטרס הביטחוני יושב כולו על האינטרס של התלות הקהילתית. כי על פניו אנשים יכולים לבוא, לגור ואז יש אחיזה בשטח באינטרס הביטחוני. אז זאת אומרת, האמירה של האינטרס הביטחוני בסוף גם היא מתיישבת עם סיפור האינטרס הקהילתי. ואני אזכיר שגם בזה אמרנו גם בעבר ואני אגיד גם עכשיו, לשיטתנו כשרוצים, אם רוצים לבסס אינטרס של תלות קהילתית בישובים מעל 400 משפחות, זה צריך להתבסס על חוות דעת מקצועית שאומרת את הדבר הזה.

ועוד מילה בהקשרים לחורים במסנת, כמו לפחות אנחנו מכנים את זה, של העקיפה של ועדות הקבלה. אז בוודאי, זאת אומרת גם בהקשר של מה שנאמר מקודם. לפחות כרגע עמדת משרד המשפטים היא לא שהחוק הקיים הוא לא חוקתי, בוודאי. זאת אומרת, החוק הקיים כפי שהוא קיים היום, בוודאי לשיטתנו חוקתי וזה הכל נובע מהסיפור של האיזון. ולכן גם כשבתוך האיזון, זה ברור שהמסנת לא יכולה במאה אחוז לתפוס את כל הדברים האלה. אבל כאשר אנחנו מגדילים את מספר בתי האב ואנחנו מרחיבים את התופעה של ועדות הקבלה, זאת אומרת שאנחנו מוסיפים עוד ישובים לתוך החורים האלה במסנת. ואז בעצם המסנת נהיית הרבה יותר רחבה והרבה יותר מקרים שלא אמורים לקרות לפי החוק קורים.

ועוד מילה אחרונה בנוגע לוועדת ההשגות. ועדת ההשגות אמנם קיימת, אבל זה לא מנגנון פיקוח לכשעצמו. ולסיום סיומת אני אגיד having said all that אנחנו בשיח עם משרד ההתיישבות. ואנחנו מנסים בדומה לרעיונות שהובאו על ידי היועץ המשפטי, לנסות להגיע אולי לאיזה שהן טיובים של הצעת החוק שתהיה, שתעמוד גם בעקרונות המשפטיים שאנחנו מציגים.

היו"ר אוהד טל:

טוב. תודה רבה גברתי. אנחנו לפני שנשכס, רק תהליך פרוצדורלי שאנחנו צריכים לעשות. בעצם אנחנו צריכים להצביע על המיזוג של הצעת החוק של חבר הכנסת יצחק קרויזר שהוגשה כאן. הצעת חוק לתיקון פקודת האגודות השיתופיות (מספר בתי אב בישוב קהילתי) התשפ"ג-2023, עם הצעת החוק שעברה כבר קריאה ראשונה שאנחנו דנים בה כעת. הצעת החוק שמונחת בפנינו. אז הצעת החוק לתיקון פקודת האגודות השיתופיות (מס' 12) (הרחבת תחולה לעניין ועדות קבלה בישובים קהילתיים), התשפ"ב-2022.

גור בלי:

זה מיזוג לפי סעיף 784 לתקנון וזה בכפוף לאישור ועדת הכנסת.

היו"ר אוהד טל:

מי בעד המיזוג? נגד? נמנעים? אין. תודה רבה חבר הכנסת קלנר.

הצבעה**ההצעה התקבלה**

חברים, אנחנו כפי שראינו גם בדיון הזה, החוק הזה הוא חוק חשוב, יש לו השלכות רבות על ישובים במדינת ישראל. אני אומר, כן, המטרה מבחינתנו היא לחזק את ההתיישבות בפריפריה. לחזק את ההתיישבות בנקודות שמדינת ישראל החליטה שיש עניין שיהיו שם ישובים. אנחנו מבינים שהמבנה הקהילתי הוא לא ערך, הוא לא פריבילגיה. זה בלעדיו אין ישוב. הישובים האלה לא יכולים להתקיים מבלי המנגנון הזה. עכשיו הדיון הוא עד איזה מספר ניתן להרחיב אותו ובאיזה דרכים, כדי שזה גם יעמוד בכל ההיבטים המשפטיים. אנחנו מבינים. נמשיך את הדיון הזה. ננסה להגיע לנוסח שישכלל את כל הדברים ששמענו כאן. אבל אי אפשר לקחת, להוציא החוצה לא את השיקול הביטחוני, שאני חושב שזה שיקול שהוא לגיטימי בתוך דיון כזה. כי אם אנחנו מדברים על קיום של ישוב, גם את השיקול של גיל, של ההזדקנות של הישובים. כן, כל הדברים הללו זה שיקולים קריטיים ביכולת של הישוב להמשיך ולהתקיים.

וכמו שנאמר, בסוף כדי לבוא ולטעון שיש כאן בעיה של אפליה או של דברים מן הסוג הזה, המוציא מחברו עליו הראיה. צריך להביא נתונים. אי אפשר לבוא ולבוא על חששות ולפרוש אותן כחזות הכל. כיוון שאנחנו, זה לא מה שאנחנו רואים. הישובים האלה, יש למדינת ישראל אינטרס שיתקיימו, אנחנו צריכים לחזק אותם. אני מבין שצריך לשמור פה על האיזון וזה בסדר. וצריך למצוא את הדרך הנכונה לעשות את זה וזה מה שבדעתנו לעשות בחוק הזה.

הדיון הבא יתקיים ביום שלישי בשעה 11:30. המיקום המדויק יתפרסם בהמשך.

תודה רבה, הישיבה נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 16:00.